

UDK: 224.5:227.87:22.06
Pregledni članak
Pripremljen u ožujku 2005.

SVJETLO U SJENAMA

Pregled nauka o Svetištu

Frank B. Holbrook

SAŽETAK

Svjetlo u sjenama

Učenje o Nebeskom svetištu opisuje mnoge vidove Hebrejskog šatora od sastanka ili Svetišta kao slike nebeskih stvarnosti. U ovoj povijesti spasenja Isus je Veliki Svećenik koji posreduje očišćenje od grijeha pomoću žrtvenog prolijevanja svoje krvi. Učenje je izraslo iz razumijevanja naravi Velikog razočaranja 1844. godine. Dan pomirenja je tip ili sjena istražnog suda. Iako i drugi kršćani zajedno s adventistima tumače mnoge od tipoloških sadržaja iz Poslanice Hebrejima, ovo je učenje uglavnom nauk Adventista sedmog-dana.

Ključne riječi: *Zemaljsko-svetište; Nebesko-svetište; Istražni-sud; Povijest-spasenja*

I. Svetišta spasenja

Čovjek je oduvijek bio zainteresiran za građenje/zidanje, bilo da se radilo o kolibama od blata ili visokim neboderima. Prvi zapisan zajednički pothvat poslije Potopa bio je projekt kojim su željeli sagraditi „grad i kulu s vrhom do neba“. (Post 11,4 – Šarić.)

Ljudi su podigli zgrade različitih namjena – za stanovanje, za urede i proizvodnju, za obrazovanje, zabavu ili bogoslužje. Među istaknutim zgradama koje je čovjek podigao su: drevni egipatski hram Amona u Tebi, najveći hram koji je ikad postojao; Trgovački centar u Chicagu, s površinom većom od 24 ha; Searsova zgrada u Chicagu koja se diže 443 m u nebo.

Jedna od najljepših zgrada u svijetu danas je Taj Mahal na sjevernoj Indiji, koju je u sedamnaestom stoljeću sagradio šah Jahan za svoju miljenicu ženu Mumtaz Mahal. Perzijsko ime Taj Mahal u prijevodu znači „krunska palača“. Dvadeset tisuća radnika radilo je dvadeset godina na podizanju kupola i tornjeva od skupocjenog bijelog mramora, s umetcima dragulja i isklesanim paravanima od alabastra. Ova vizija istočnjačke ljepote i veličanstvenosti smještena je u parku, a ljupkost mu se zrcali u dugom bazenu.

Prije mnogo stoljeća je Bog rekao Mojsiju, vođi Izraela: „Neka mi sagrađe Svetište da mogu boraviti među njima.“ (Izl 25,8.) Prvo Izraelovo pustinjsko Svetište sastojalo se od pažljivo izrađenog šatora. Nešto manje od četiri stotine godina kasnije nadomjestio ga je trajni hram podignut u Jeruzalemu. Ovaj hram, koje je sagradio Salomon, treći izraelski kralj – bio je „ukrašen dragim kamenjem, okružen prostranim dvorištima s veličanstvenim prilazima, obrubljen rezbarenom cedrovinom i uglačanim zlatom“.¹

Međutim, oko četiri stotine godine nakon posvećenja, hram su do temelja razorili babilonski osvajači pod Nabukodonozorom. Izgnanici koji su se vratili pod Zerubabelom, sagradili su novi hram. Premda je bio manje veličanstven od prvoga, još uvijek je stajao 20. godine pr. Kr., kad ga je Herod Veliki počeo obnavljati i ukrašavati.

Izraelska svetišta bila su jedinstvena među zdanjima onog vremena. Nisu bila sagrađena kao nastambe svećeničke kaste ili za trgovinu. Nisu bila zamišljena da proslave arhitekta ili spretne majstore. Također nisu bila sagrađena da ovjekovječe spomen na nekog bogatog magnata. Koliko god Taj Mahal bio prekrasan, on je samo grob, tužan u kamenu podignut svjedok o prolaznoj prirodi čovjekova postojanja.

Ali Izraelova svetišta su bila svetišta spasenja. Pomoću ovih svetih struktura i obreda koji su se obavljali u njima, Bog ljubavi – čovjekov Tvorac – odlučio je priopćiti svijetu radosnu vijest o Njegovom putu koji vodi iz tame i očaja ljudske sudbine.

„Jer će se Dom moj“, objavio je, „zvati Dom molitve za sve narode.“ (Iz 56,7.) Želio je da zemaljski narod traži spasiteljsku istinu u Njegovom hramu, i da govori jedan drugome: „Hajde, uziđimo na Goru Jahvinu, pođimo u Dom Boga Jakovljeva! On će nas naučiti svojim putovima, hodit ćemo stazama njegovim.“ (Iz 2,3.)

II. Temelji Svetišta

Jedna trećina knjige Izlazak posvećena je organiziranju i izgradnji izraelskog Svetišta. Međutim, nacionalno bogoštovlje u Izraelu nije trebalo biti neki potpuno nov i drukčiji sustav. Umjesto toga, *bio je procvat ili razrada drevne religije patrijaraha.*

1 Prema Ellen G. White, *Izraelski kraljevi i proroci*, str. 23.

Ovo gledište potvrđuju dva zapažanja:

1. Izrael je kod Sinaja uspostavio zavjetni odnos s istim Bogom koji je učinio savez s njihovim neposrednim praocima, Abrahamom, Izakom i Jakovom (Post 17,7.8; Izl 6,2-8; 19,3-6), i kojega su ranije štovali njihovi predci, kao otac Noa i ostali u toj liniji pobožnih ljudi unatrag do Adama. (Post 5,11.)

2. Izraelsko Svetište *sačuvalo je osnovnu žrtvu patrijarhalnog bogoštovlja*. Znakovito je da je jedina žrtva, koja je u pojedinostima obrađena u Izlasku (osim obreda koji su bili vezani uz posvećenje svećenika), bila jutarnja i večernja žrtva, obično poznate kao „trajna žrtva“. (Vidi Izl 29,38-42.) Ova žrtva je bila osnovna žrtva izraelskog žrtvenog sustava; veliki žrtvenik smješten u predvorju otud je i dobio svoje ime (Izl 30,28). Žrtva paljenica bila je uobičajena žrtva patrijaraha. Noa je nakon izlaska iz lađe prinio na žrtvu paljenicu od svih čistih ptica i životinja (Post 8,20). Abraham je trebao žrtvovati Izaka kao žrtvu paljenicu, ali je na kraju mogao žrtvovati ovna kojeg je prinio „za žrtvu paljenicu mjesto svoga sina“. (Post 22,2-13.) Job je prinio žrtvu paljenicu za svoju obitelj; njegovi prijatelji su također prinijeli žrtvu paljenicu za sebe. (Job 1,5; 42,8.)

Prema tome, jedan važan element jutarnje i večernje žrtve – „trajne žrtve“ – koju su prinili svećenici u drevnim izraelskim svetištima, bio je povezivanje njihovog sustava bogoštovlja u Šatoru-hramu s vjerskim životom Izraelovih predaka. Osnovna žrtva patrijaraha postala je središnja žrtva izraelskog obreda.

S obzirom na ovu povezanost bogoštovlja patrijaraha i Izraela, ovo posljednje može se smatrati primjerom razvijanja objave. U Svetišću nalazimo progresiju u formama bogoštovlja, koje potpunije otkrivaju Božju namjeru i plan za spasenje grešnika.

Zbog toga možemo zaključiti da je Bog vidio da je došlo vrijeme kako bi svom narodu omogućio dublji uvid u narav Božanstva, problema grijeha i sredstava kojima će On ostvariti pomirenje s čovjekom. Novo svjetlo ne ukida staro. Bitni elementi žrtvovanja i posredovanja iz doba patrijaraha u obliku žrtve i oca-svećenika, sada su razrađeni u novom kontekstu – u svetišću Šatoru-hramu, Božjem prebivalištu (Izl 25,8; 29,45.46.)

Premda su oba odjela (svetinja i Svetinja nad svetinjama) Salomonovoga hrama bili dvostruko veći od Mojsijevog šatora, i premda je postojalo deset svijećnjaka i deset stolova, organiziranih skupina levitskih glazbenika, i potpuna organizacija cjelokupnog osoblja povezanog sa Svetišćem, čini se da nije bilo promjene u osnovnom obredu postavljenom prema Mojsijevim uputama (1 Kr 5–8; 2 Ljet 2–7; 1 Ljet 22–26; 28 i 29.) Čini se da isto tako bilo kod sljedećeg hrama, kojeg je sagradio Zerubabel, a Herod kasnije dogradio i ukrasio. Poslije objava na Sinaju više nije bilo potrebno da Bog razrađuje forme i obrede u Svetišću.

Dakle, značajno je što novozavjetna Poslanica Hebrejima ne smatra da Svetište u Jeruzalemu u apostolsko doba predstavlja suštinu hebrejske vjere. To bi se dogodilo u slučaju da se bogoslužje u Herodovom hramu smatralo završnim proizvodom evolucijskog razvoja izraelske religije.

Mjesto toga se za duhovno značenje i razumijevanje Poslanica Hebrejima usredotočuje na Šator podignut u pustinji. Ovo je bilo za očekivati, pošto se većina podataka, koji se odnose na izraelsko Svetište, nalazi u Mojsijevim knjigama. Ali to također nagoviještava da biblijski pisac nije vidio nikakvu osnovnu promjenu u duhovnom učenju starozavjetne religije, bilo u

fazama patrijaraha, Šatora ili kasnijeg hrama. U stvari, on tvrdi da isti Bog koji je govorio u starozavjetna vremena „ocima“, sada „progovori nama u Sinu“ (Heb 1,1.2). *Religija Staroga i Novoga zavjeta u biti su jedno.*

III. Svetište i njegove okomite dimenzije

Biblijski izvještaji ne prikazuju Mojsija kao začetnika Šatora i njegovih obreda. U pet različitih tekstova opisano je kako mu je njegov plan božanski otkriven na Sinaju (Izl 25,9.40; 26,30; 27,8; Bro 8,4). „Neka mi sagrade Svetište da mogu boraviti među njima. Pri gradnji Prebivališta i svega u njemu postupi točno prema uzorku koji ti pokažem.“ „Pazi! Načini ih prema uzorku koji ti je na brdu pokazan.“ (Izl 25,8.9.40.)

Hebrejski glagol *rāāh*, „vidjeti“, pojavljuje je u svih pet tekstova, i spreže se uzročnim glagolskim oblicima hebrejskog jezika tako da se gore navedeni tekstovi mogu iznijeti ovako: „Prema svemu što činim da vidiš“ i „ono što si vidio na brdu“.

Uzročni oblik nagovještava da je Mojsije dobio viđenje. Za Boga je bilo normalno da s Mojsijem razgovara licem k licu (Bro 12,6-8), ali tom prigodom Bog je očito putem viđenja objavio podatke o gradnji Šatora i organiziranju svećenstva.

Ovo gledište potvrđuje rječnik u Brojevima 8,4. Ovaj ulomak djelimično glasi: „Sviječnjak je bio napravljen prema *uzorku* što ga je Jahve *pokazao Mojsiju*.“ Ovdje prevedena riječ za „uzorak“ je *tabnīth*, koju prema mišljenju kompetentnih leksikografa u ovom slučaju treba prevesti kao „viđenje“. Prema tome rečenica bi trebala glasniti: „Prema *viđenju* što ga je Jahve pokazao Mojsiju“.

Međutim, hebrejska riječ, koja je posebno naglašena u božanskim uputama je *tabnīth*. Božja izvorna zapovijed u Izlasku 25,9 i 40 doslovce glasi: „Prema svemu što sam učinio da vidiš – uzorak (*tabnīth*), šatora i uzorak (*tabnīth*) svih njegovih predmeta, tako postupi.“ „Pazi! Načini ih prema uzorku (*tabnīth*) koji ti je na brdu pokazan.“

Tabnīth, imenica ženskog roda, koja potječe od glagola *bānāh*, „izgraditi“, javlja se dvadeset puta u hebrejskoj Bibliji. Ovaj izraz može označavati trodimenzionalni model, lik ili oblik. Na primjer, za „žrtvenik velik“, koji su neka izraelska plemena podigla na obali Jordana, kaže se da je bio „slika (*tabnīth*) žrtvenika Gospodnjega, što nam ga podigoše naši oci“, a koji se nalazio u predvorju Šatora. (Vidi Jošua 22,10.28.29.) Očito je *tabnīth* -žrtvenik podignut na obali Jordana bio trodimenzionalni model. Na sličan način bilo je načinjeno zlatno tele kojemu su se klanjali pod Sinajem. (Ps 106,20; „likom“ = *tabnīth*.)

Riječ *tabnīth* može također označavati komplet pisanih uputa ili specifikacija. Na primjer, David je predao Salomonu

uzorak [*tabnīth*] trijema, njegovih kuća, riznica, gornjih soba, ćelija i doma Pomirilišta; uzorak [*tabnīth*] svega što bijaše smislio u duhu za predvorja Jahvina Doma, za sve sobe unao-kolo, za riznicu Doma Božjega, za riznicu posvećenih stvari. (1 Ljet 28,11.12.)

Očito je da su Davidovi planovi bili pisane specifikacije, a ne trodimenzionalni modeli, jer kaže: „O svemu tome ... za izvedbu te građevine poučio me je Gospodin pismom iz svoje ruke.“ (Redak 19 – Šarić.)

U svojem viđenju Mojsije je primio usmene specifikacije za Šator, a koje je zapisao (Izl 25). Međutim, iz uporabe riječi *tabnīth* proizlazi da mu je pokazana i neka vrsta trodimenzionalnog

modela predloženog Svetišta. Ellen White to potvrđuje jednom veoma ranom izjavom. „On [Bog] je Mojsiju prikazao minijaturni model nebeskog Svetišta.“²

Važno pitanje, međutim, nije da li je Mojsiju pokazan trodimenzionalni model ili samo građevinski nacrti. Osnovno je pitanje da li pojam ?? označava samo koncept ili ideju u Božjem umu, ili predstavlja neku *višu stvarnost stvarnog postojanja* nebeskog Svetišta, primarnog prebivališta Božanstva.

Činjenica da je Mojsije imao viđenje daje slutiti da je vidio više od modela. Viđenje ne bi bilo potrebno da se jednostavno prenese verbalne upute ili prikaže model. Na primjer, Mojsije nije dobio viđenje zato da bi primio prijepis Dekaloga na kamenim pločama – zakona kojega je svojim prirodnim sluhom čuo kad ga je Bog proglasio sa Sinaja. Ali ako je Mojsiju trebalo biti pokazano Božje nebesko prebivalište, on ga je mogao vidjeti samo u viđenju na način koji je Bog izabrao da ga prikaže njegovom umu.

Arheološka istraživanja u 20. stoljeću bacila su novo svjetlo na bliskoistočni način razmišljanja kad je riječ o odnosima Nebo-Zemlja. Za stare ljude postojao je između ova svijeta mitološki analogni odnos. Za njih je Zemlja jednostavno bila mikrokozam nebeskog područja. Vjerovalo se da zemlja, rijeke i posebno hramovi imaju nebeske dvojnike. Premda neki suvremeni stručnjaci odbacuju mogućnost da bi *tabnith* model pokazan Mojsiju bio odraz nebeske stvarnosti, odnosno nebeskog Svetišta, opće je priznato da jeste, jer je ovaj koncept bio uobičajen u prevladajućoj kulturi. Smatralo se da je zemaljsko Svetište dvojnik Božjeg nebeskog prebivališta.

Biblijski dokazi potpuno podupiru gledište da je izraelski narod bio svjestan okomite dimenzije ili veze između Božjeg nebeskog stana i Njegovog zemaljskog prebivališta u Svetištu šatora, odnosno hrama. Neki od ovih dokaza za to su sljedeći:

1. Boga se često opisuje kako iz različitih razloga silazi s Neba (svog trajnog prebivališta) na Zemlju (Post 11,5; 18,21; Izl 19,11.18.20). Kad Bog nalaže gradnju Svetišta kako bi mogao „prebivati među njima“ – (heb. ??; doslovno „ušatoriti“) – slika (u ljudskoj terminologiji) je kako Bog silazi iz svog stalnog doma „da se utabori“ na neki privremeni način kod svojeg naroda u drugom prebivalištu.

2. Dok su još bili na putu iz Egipta, Bog je Izraelcima dao upute o ispravnom bogoštovlju kad se budu smjestili u Kanaanu. U određeno vrijeme trebali su se sastati na mjestu koje će Gospod izabrati za svoje Svetište (Pnz 26,2). U to su vrijeme trebali prinostiti svoje žrtve i radovati se pred Gospodinom. Gospodin je čak sugerirao narav njihovih molitava. Jedan stih te molitve glasi: „Pogledaj s nebesa, iz svoga svetog prebivališta, i blagoslovi narod svoj izraelski.“ (Redak 15.) U hebrejskom umu nije bilo zabune. Bog je bio u nebeskom Svetištu, u svojem prebivalištu i Njegova se prisutnost trebala otkriti i slavom šekine u njegovom dvojniku, zemaljskom Svetištu.

3. Prilikom gradnje hrama Bog je obećao Solomunu: „Prebivat ću (heb. *shākan*) među sinovima Izraelovim i neću ostaviti naroda svoga Izraela.“ (1 Kr 6,13.) Kasnije će se Salomon moliti: „A ja ti sagradih uzvišen Dom da u njemu prebivaš zauvijek.“ (1 Kr 8,13.)

Pa ipak, u svojoj molitvi posvećenja kralj priznaje da postoji nebesko prebivalište Božanstva. „Čuj molitvu ... kada se god mole na ovom mjestu! Usliši je na mjestu gdje sjediš na

2 Ellen G. White, *Spiritual Gifts*, sv. 4, str. 5.

prijestolju, u nebu, usliši je i oprosti!“ (1 Kr 8,30 – Šarić; vidi i retke 39.43.49.) U jednome od psalama David se može moliti: „A ja ću, po obilju tvoje milosti, ući u tvoj Dom; bacit ću se ničice sa strahopoštovanjem prema svetištu svetog Hrama tvoga.“ (Ps 5,8 – Šarić.) U drugome psalmu potvrđuje: „Jahve je u svom svetom Hramu, na nebeskom sjedi prijestolju.“ (Ps 11,4.)

4. Kerubini, prikazani kao trodimenzionalne figure na kovčegu saveza i kao dvodimenzionalne figure istkane na unutarnjim zavjesama i na zavjesi Svetinje nad svetinjama u zemaljskom Svetištu, umjetnički prikazuju sveta bića – anđele – koji okružuju Božje prijestolje u nebeskim dvorovima.

5. Okomita veza između Božjeg nebeskog Svetišta i Njegovog zemaljskog Svetišta potvrđena je u Poslanici Hebrejima. Zemaljsko Svetište opisano je kao „uzorak“ ili kopija nebeske stvarnosti, a njegova sveta mjesta okarakterizirana su kao „protulik one istinske“ (Heb 9,23.24). Rečeno je da su svećenici u izraelskom Svetištu služili „slici i sjeni“ nebeskog Svetišta (Heb 8,4.5). Prema tome zemaljsko Svetište u vezi s nebeskim prebivalištem predstavlja kopiju originala, sjenu stvarnosti.

Da podrži ovu okomitu vezu između zemaljskog i nebeskog Božjeg prebivališta, i značaja onog prethodnog, pisac Poslanice Hebrejima citira Izlazak 25,40 (vidi Heb 8,5). Time pokazuje da njegovo nadahnuto razumijevanje *tabnîth* modela pokazanog Mojsiju na gori odražava uzvišeniju stvarnost, Božje nebesko prebivalište.

Ovu argumentaciju u Poslanici Hebrejima potvrđuju viđenja nebeskog Svetišta od strane apostola Ivana. U jednom ulomku, kad govori o nebeskom hramu ili Svetištu, on se koristi opisnom frazeologijom drvnog Svetišta. „Nakon toga vidjeh: otvori se hram Šatora svjedočanstva na nebu!“ (Otk 15,5.) U tom nebeskom hramu vidio je kako „pred prijestoljem gori sedam ognjenih zubalja“ (Otk 4,5), koje vjerojatno treba razumjeti da odgovaraju sedmokrakom svijetnjaku. U druga dva slučaja vidi „zlatni žrtvenik [kadioni] pred prijestoljem“ i „Kovčeg saveza njegova“. (Otk 8,3; 11,19.)

Biblijske dokaze u prilog okomite veze između zemaljskog i nebeskog svetišta možemo sažeti ovako: (1) Mojsije je načinio prvo zemaljsko Svetište prema modelu i specifikacijama koje je Bog dao. (2) Izrael je razumio da je Svetište u njihovoj sredini dvojnič Božjeg nebeskog prebivališta – nebeskog hrama. (3) Poslanica Hebrejima potvrđuje da je zemaljsko Svetište slika i sjena nebeskog Svetišta. (4) Apostol Ivan svjedoči da je u viđenju vidio „hram Šatora svjedočanstva na nebu“.³

Dodatak: Kakve je prirode nebesko Svetište?

Godinama se među nekim adventistima vodi prilično beskorisna rasprava o prirodi nebeskog Svetišta. Ellen White je to prorekla:

U budućnosti će se pojaviti svakojake prijevare i mi želimo imati čvrsto tlo pod nogama i jake stupove za građevinu. Nijedna sitnica ne smije se oduzeti od onoga što je Gospodin uspostavio. Neprijatelj će unijeti lažne teorije kao što je *nauk da ne postoji Svetište*. Ovo je jedna od točaka zbog koje će biti odstupanja od vjere. Gdje ćemo naći sigurnost, ako ne u istinama koje je Gospod davao tijekom posljednjih pedeset godina?⁴

3 Usporedi Ellen G. White, *Velika borba*, str. 357.

4 Ellen G. White, *Evangelizam*, str. 174, kurziv dodan.

Na što je Ellen White mislila kad je rekla da će jedna od lažnih teorija u posljednje vrijeme, namijenjena da odvrati Božji narod od istine, biti „nauk da ne postoji Svetište“? Je li mislila na otvoreno odricanje od doslovne zgrade na Nebu? Ili je mislila na negiranje velikih istina spase-nja – istina koje se odnose na Kristovu smrt pomirenja i Njegovu svećeničku službu na Nebu?

Ključ za nalaženje njenog značenja nalazimo u vezi s onim što se događalo u Adventistič-koj crkvi kad je ova izjava objavljena u *Review and Heraldu* od 25. svibnja 1905. godine. U to vrijeme se širilo panteističko učenje dr. Johna H. Kellogga. Starješina William Spicer, koji će kasnije postati predsjednik Generalne konferencije, bilježi razgovor koji je 1902. godine vodio s dr. Kelloggom.

„Gdje je Bog?“ pitao me [dr. Kellogg]. Ja bih prirodno odgovorio: On je na Nebu; tamo Biblija prikazuje Božje prijestolje i sva nebeska bića koja su na Njegovu zapovijed vjesnici između neba i zemlje. Ali mi je rečeno da se Bog nalazi u travi i biljkama i drveću. ...

„Gdje je nebo?“ pitao me. Imao sam zamisao o središtu svemira, s Nebom i Božjim pri- jestoljem u sredini, ali sam odbio svaki pokušaj da astronomski odredim središte svemira. Onda je navaljivao da shvatimo kako je nebo tamo gdje je Bog, a Bog je svuda – u travi, u drveću, u svemu stvorenome. U tom gledištu nije bilo mjesta za anđele koji saobraćaju između Neba i Zemlje, jer Nebo je bilo ovdje i svuda. Čišćenje Svetišta koje smo naučavali nije bilo nešto u udaljenom Nebu. „Grieh je ovdje ... [rekao je dr. Kellogg, pokazujući na svoje srce] i ovdje je svetište koje treba očistiti.“⁵

Izjava dr. Kellogga jasno pokazuje što je Ellen White imala na umu kad je rekla da će biti onih koji budu učili „da ne postoji Svetište“. Ellen White je ne samo govorila o tome da li postoji nešto takvo kao stvarna zgrada u Nebu, već je govorila o smjelom negiranju Kristove stvarne svećeničke službe u Nebu pred Bogom, u kojoj iznosi zasluge svojeg bezgrešnog života i pomirbene smrti za grešnika koji se kaje.

Učeci da je pojedinac svetište, dr. Kellogg – i drugi koji su kasnije zastupali slične ideologije – okrenuo je naglavce važnu istinu Kristovog svećenstva, premještajući fokus sa Spasitelja na ljudsko biće. Kristova žrtva pomirenja na Zemlji i Njegovo svećeničko posredovanje u Nebu su *centralne karakteristike* procesa spasenja. Negirajući Spasiteljevu svećeničku službu u nebeskom Svetištu, dr. Kellogg udario je u ono što je osnovno; otuda ozbiljnost njegovog odricanje od nauka o Svetištu.

Međutim, u traženju ispravnog razumijevanja prirode Kristove svećeničke službe u nebeskom Svetištu, moramo paziti da s doslovnim rječnikom ne odemo predaleko. Ne možemo očekivati da zemaljsko i nebesko Svetište budu u svemu jednaki. Prema Postanku 1,26.27 ljudski rod je stvoren „na sliku Božju“, ali očito čovjek nije potpuno sličan Bogu, premda u nečemu odražava svojega Stvoritelja. Tako i zemaljsko Svetište tek blijedo odražava slavu nebeskog prebivališta Božanstva.

Neopisivo blještavilo zemaljskog šatora otkrivalo je ljudskom pogledu slavu onog nebeskog hrama u kojemu Krist, naše preteča, služi za nas pred Božjim prijestoljem. Prebivalište Kralja nad kraljevima, gdje mu služe tisuće tisuća i mirijade stoje pred Njim (Dan 7,10); taj hram ispunjen slavom vječnoga prijestolja, u kome serafini, njegovi blještavi čuvari, u iskazivanju

5 W. A. Spicer, “How the Spirit of Prophecy Met a Crisis”, Copy A, str. 19-20, citirao Arthur L. White u *Ellen G. White; The Early Elmshaven Years*, sv. 5, str. 289-290, kurziv dodan.

obožavanja pokrivaju svoje lice, mogao je u najveličanstvenoj građevini što su je ikada podigle ljudske ruke naći tek blijedi odsjaj svoje veličine i slave. Ali su zemaljsko Svetište i njegova služba ipak učili značajne istine o nebeskom Svetištu i o velikom djelu koje se u njemu obavljalo za čovjekovo spasenje.⁶

Kad govorimo o nebu i nebeskom Svetištu, moramo držati na umu da opisujemo nebeske stvarnosti koje su daleko od ljudskog shvaćanja. Zbog toga, da bi nam mogao prenijeti nešto o nebeskim stvarima, Bog mora ove stvarnosti prikazati ljudskim izrazima. Zato je nebesko Svetište i ono što se događa u njemu prikazano prorocima u obliku zemaljskih uzoraka. Na primjer, Isus je opisan „kao zaklan, Jaganjac“ što stoji posred prijestolja (Otk 5,6). Sveti Duh je u svojim mnogostrukim ulogama prikazan kao „sedam baklji“ koje gore „pred prijestoljem“ (Otk 4,5 – Šarić.) Posredovanje Spasitelja prikazano je anđelom pred zlatnim kadionim žrtvenikom, koji miješa dim kâda s molitvama Božjeg naroda na molitvi Bogu (Otk 8,3,4).

Iz ovih nekoliko primjera jasno je da važnost nebeske stvarnosti, koju nazivamo nebesko Svetište, ne čine njegove strukture već ono što one predstavljaju u postojećoj stvarnosti plana spasenja. Zapazimo daljnji značaj koji je Ellen White vidjela u Kovčegu, dijelu namještaja u Svetinji nad svetinjama nebeskog Svetišta.

U nebeskom je hramu, u Božjem prebivalištu, Njegovo prijestolje utvrđeno na pravdi i sudu. U Svetinji nad svetinjama nalazi se Njegov Zakon, veliko mjerilo pravde kojim se ispituje cijelo čovječanstvo. Kovčeg saveza, u kome se čuvaju ploče Zakona, pokriven je prijestoljem milosti, pred kojim Krist iznosi zasluge svoje krvi za spas grešnika. Time je predstavljeno sje-dinjenje pravde i milosti u *planu čovjekova spasenja*. ... Kerubini zemaljskog Svetišta, koji sa strahopoštovanjem gledaju na prijestolje milosti, prikazuju zanimanje kojim nebeska vojska promatra djelo spašavanja. To je tajna milosrđa u koju anđeli žele zaviriti – da Bog može biti pravedan premda opravdava grešnika koji se kaje i obnavlja vezu s palim ljudskim rodom.⁷

Milosrđe i *pravda* su apstraktni pojmovi. Plan spasenja je tvrdnja, možemo reći, o apstraktnim istinama. Izraelsko zemaljsko Svetište bilo je načinjeno i opskrbjeno određenim namještajem i obredima koji su na vidljiv, konkretan način prikazivali različite strane i elemente tog plana. Oni nam daju *slikoviti prikaz spasiteljskih stvarnosti*.

Žrtvenik je prikazivao veliku pomirujuću, zamjениčku smrt našega Gospodina. Dva odjela sa svojim obredima nisu bila namijenjena tome da nas uče kako nebeska stvarnost ima dvije prostorije ili područja (premda može imati), već da nas pouče o dvjema velikim fazama Kristove svećeničke službe u prilog pokajanih grešnika. „Struktura“ stvarnosti bilo zemaljskog ili nebeskog Svetišta nije stvarna bit nauka o Svetištu kako ga uče adventisti sedmog dana. Ono što se stvarno računa je što strukture predstavljaju ili uče o velikom moralnom sukobu Krista i Sotone i o planu spasenja. Strukture su uzete da nas uče duhovnim istinama. Nemojmo zamijeniti istine s medijem!

6 Ellen G. White, *Velika borba*, str. 356.

7 *Isto*, str. 357, kurziv dodan.

IV. Načela tumačenja (opća i posebna)

Opći pristup

Glavni problem u proučavanju izraelskog Svetišta je manjkavost postojećih podataka za tumačenje njegovog značenja. Starozavjetni pisci nisu pokušali objasniti njegov simbolizam, očito pretpostavljajući da je razumljiv. Međutim, postoje različiti podaci unutar starozavjetnih izvještaja koji pružaju uvid u značenje Svetišta drevnog Izraela. Jedan od njih pružaju zbivanja i redosljed događaja opisanih u Izlasku.

Prva skupina događaja odnosi na izbavljenje Izraela iz egipatskog ropstva putem silnih Božjih djela, a koji kulminiraju u Mojsijevoj pobjedničkoj pjesmi (pogl. 1–15). Druga skupina događaja govori o Božjem milostivom vodstvu i brizi za Izrael u pustinji, sve do Sinaja i osnivanja naroda kao nacije u zavjetnom odnosu s Bogom (pogl. 16–24). Treća i posljednja skupina u knjizi odnosi se na gradnju Šatora kao prikladnog Božjeg prebivališta usred Izraela (pogl.25–31; 35–40).

Kad je Mojsije užišao na goru da primi ploče Zakona i upute o izgradnji Svetišta, Izraelci su vidjeli veliki oblak ognjene slave koji je pokrivao goru. „Slava se Jahvina nastani na Sinajskom brdu ... Slava Jahvina na vrhuncu brda bijaše očima Izraelaca kao vatra koja sažiže.“ (Izl 24,16.17.) Nakon podizanja i posvećenja Šatora isti oblak se spustio s visine Sinaja i „prekri Šator sastanka i slava Jahvina ispuni Prebivalište“. (Izl 40,34.)

Ovaj vidljiv čin pokazivao je da je Bog koji čuva savez došao da stanuje sa svojim narodom.

Redosljed zbivanja u Izlasku, slično veličanstvenoj orkestarskoj simfoniji, dolazi do finala s Božjim prebivalištem u vidljivoj zajednici sa svojim otkupljenim narodom. Migracija iz Egipta kretala se prema ovom cilju. Sâm Bog to tvrdi kao razlog za božansku misiju spašavanja Izraela iz ropstva: „Ja ću prebivati među Izraelcima i biti njihov Bog. Upoznat će oni tada da sam to ja, Jahve, Bog njihov koji ih je izbavio iz zemlje egipatske da prebivam među njima – ja, Jahve, Bog njihov.“ (Izl 29,45.46.)

Značenje ove božanske namjere još je pojačano kad se sjetimo da je Adamov i Evin grijeh upropastio odnos između Boga i čovjeka. Njihovo iskazivanje nezavisnosti završio je izgnanstvom iz Edena, otuđenjem od Boga i prekidom ranije prisne zajednicu s Njim.

Ovdje sada Gospod obećava da će ponovno prebivati među svojim narodom:

Među vama ću postaviti svoje Prebivalište i neću vas odbaciti; među vama ću hoditi i bit ću vam Bog, a vi ćete mi biti narod. Ja, Jahve, Bog vaš, izveo sam vas iz zemlje egipatske da im više ne budete roblje; polomio sam palice vaših jarmova i učinio da hodate uspravno. (Lev 26,11-13.)

Tako vidimo da je na prvome mjestu bilo čudesno izbavljenje od ropstva, kojemu je slijedilo uspostavljanje prisne zajednice između Boga i Njegovih otkupljenika. Prema tome, vidljiv sustav Svetišta služio je zato da pozornost Izraela upravi na Božje nastojanje da ostvari pomirenje s ljudskim bićima.

Pismo jasno pokazuje da je Božji cilj bio da drevni Izrael shvati duhovno značenje koje prati Njegova fizička djela milosrđa. Na primjer, Božje milostivo djelo kad se postarao za manu trebalo je poučiti Izrael više nego samo jednostavnoj činjenici da se On brine za njih. Mojsije je duhovno značenje toga protumačio na ovaj način: „Ponižavao te i glađu morio, a onda te hranio manom – za koju nisi znao ni ti ni tvoji oci – da ti pokaže kako čovjek ne živi samo o kruhu nego da čovjek živi o svemu što izlazi iz usta Jahvinih.“ (Pnz 8,3.)

To je bio razlog što su veliki događaji izlaska iz Egipta – Božje čudesno izbavljenje iz ropstva – slavljani u izraelskim obredima u Svetišću putem Pashe, Blagdane beskvasnih kruhova i Blagdane sjenica (Izl 12,24-28.34.39; Pnz 16,3; Lev 23,40-43).

Povijest izlaska je stalno iznova pretvarana u iskustvo dok su naraštaji Izraelaca ponavljali događaje kroz koje su njihovi očevi prolazili i razmišljali o njihovom značenju. Nema sumnje da su neki shvatili dublje značenje Izlaska – duhovno izbavljenje iz ropstva grijehu kroz zajednicu s Bogom i slobodu koja je bila posljedica življenja u skladu s Njegovom voljom. Događaj povijesnog Izlaska postao je primjer Božji spasiteljskih djela. Na kraju će otkupljeni – konačno kod kuće – učiniti da nebeski svodovi odjekuju trijumfalnim notama pjevajući „pjesmu Mojsija, ... i pjesmu Jaganjčevu“ (Otk 15,3).

Izraelsko Svetište trebalo je vidljivo istaknuti uzbudljivu istinu – prisutnost živoga Boga među Njegovim narodom na jedinstven i prisan način.

Izraelov vjerski debakl kod Sinaja (Izl 32–34) bio je djelomično posljedica nacionalne želje da stalno imaju vidljiv simbol prisutnosti Boga kojemu su se klanjali. Izraelovo Svetište služilo im je u tu svrhu. Prema čovjek ne može shvatiti Boga niti ga ograničiti na ljudskom rukom izgrađena svetišta, možemo reći da On prebiva u takvim građevinama tako što se objavljuje osjetilima ili unutarnjem duhu štovatelja, ili jedno i drugo. U Šatoru s oblakom slave Bog se objavio pobožnim Izraelcima kako osjetilno (mogli su vidjeti oblak) tako i duhovno (kad bi Duh dotaknuo njihova srca).

Pa ipak je postojala određena nepotpunost i nedostatnost. Premda je Bog bio prisutan, Izrael se nije moglo sresti s Njim licem u lice. Još uvijek je postojala prepreka. Bogu su mogli pristupiti životinjskom krvlju i tamjanom – ali samo posredstvom posebne osobe, svećenika. Zavjese i zidovi isključivali su običnog čovjeka iz unutarnjih odjela, pa čak je i velikom svećeniku bilo dozvoljeno da samo jednom godišnje ulazi u Svetinju nad svetinjama.

Nedostatnost službe u Svetišću da osigura slobodno i otvoreno povezivanje s Božanstvom, moralo je duhovno usmjerenim Izraelcima govoriti da je Bog planirao da dođe nešto bolje; nešto bolje bi svakako došlo da bi se Božja prisutnost jednom mogla ostvariti na izravan i otvoren način.

Poseban pristup

Do zabune oko svrhe i značenja izraelskog Svetišća i njegovog značenja za kršćanski život došlo je zbog primjene pogrešnih načela tumačenja. Kao što smo ranije primijetili, starozavjetni pisci ne pokušavaju objasniti simbolizam Svetišća. Zbog toga je ovaj predmet postao plodno tlo za razvoj različitih maštovitih ideja.

Netko će zastupati mišljenje da je očita nakana Svetišća bila da naučava utjelovljenje Božjeg Sina, tvrdeći da Svetinja predstavlja čitavo čovječanstvo, a Svetinja nad svetinjama Njegovu božansku narav. Drugi – oponašajući Kellogga i A. T. Jonesa, na kojeg je utjecao – naučavat će kako Svetište predstavlja samoga Krista: predvorje predstavlja Njegovu tijelo, Svetinja Njegov svjetsni um, a Svetinja nad svetinjama simbolizira Njegov podsvjesni um. Na osnovi ovog modela stvoren je čitav scenarij događaja posljednjeg vremena. Premda Biblija uspoređuje kršćanina s hramom, Pismo ne pokušava značenje službe u Svetišću prenijeti na pojedinca. Umjesto toga, ona se odnosi na Kristovu svećeničku službu u nebeskom Svetišću pred samim Bogom.

Drugi opet misle da Svetište predstavlja različite faze kršćanskog života: predvorje označa-

va opravdanje, Svetinja posvećenje, a Svetinja nad svetinjama savršenstvo. Ovim tumačenjima simbolizma Svetišta – i drugim idejama koje bismo mogli dodati – jedno je zajedničko: nema izravne biblijske potpore za ovakve pretpostavke. Lako je u simbole unijeti čitav niz ideja. Međutim, da bismo bili sigurni u istinsku važnost obreda u Svetištu, moramo se pozvati na zdrava načela tumačenja iz samoga Svetog pisma.

Sotona uporno nastoji unijeti maštovite pretpostavke o Svetištu, svodeći predivan prikaz Boga i Kristove službe za naše spasenje na nešto što odgovara tjelesnom umu. On uklanja njegovu vrhovnu vlast iz srca vjernika, da bi je nadomjestio čudnim teorijama, smišljenim da obezvrijede istine pomirenja i razore naše povjerenje u doktrine koje smo smatrali svetima od početka objavljivanje vijesti trećeg anđela. Tako nas nastoji lišiti vjere upravo u onu vijest koja nas je učinila posebnim narodom i dala karakter i silu našem radu.⁸

Centralni predmet sustava Svetišta. Dosad smo zapazili da je uspostava Svetišta u Izraelu istaknula obnovu zajednice i kontakta između Boga i Njegovog naroda, koji su prekinuti ulaskom grijeha.

Pisac Poslanice Hebrejima veoma je jasan u pogledu ove funkcije podučavanja koju je imao drevni Šator-Svetište. Na samom početku svoje poslanice upozorava svoje slušatelje kršćane iz židovstva da ne slijede stopama svojih predaka koji su pri izlasku iz Egipta pokazali nevjerstvo (Heb 3,7-19), Zatim nastavlja riječima:

Bojmo se dakle [kršćani iz židovstva] da se, dok ostaje obećanje o ulasku u njegov Počinak, za koga od vas ne bi utvrdilo kako je zakasnio. Jer nama je [kršćanima iz židovstva] naviještena blagovijest kao i njima, ali njima Riječ poruke nije uskoristila jer se vjerom nisu pridružili onima koji su poslušali.“ (Heb 4,1.2.)

Ovo je važna činjenica. Evanđelje – radosna vijest o spasenju od grijeha po božanskom Otkupitelju, ili u širem smislu, Božji plan spasenja – isto je, bilo prije ili poslije križa. Ono ima istoga Boga, isti moralni zakon (Deset zapovijedi) kao izraz Njegove volje, isti problem grijeha i istog Otkupitelja, „nema uistinu pod nebom drugoga imena dana ljudima po kojemu se možemo spasiti.“ (Dj 4,12.) Jedina razlika između religije patrijaraha i Izraela, i biblijskog kršćanstva jeste da je ona prva prikazala plan spasenja simbolima, dok ova druga naučava stvarnost Božjeg spasiteljskog događaja u povijesti.

Iz ove izjave u Poslanici Hebrejima se jasno vidi da je sveobuhvatan predmet obreda u izraelskom Svetištu Evanđelje ili plan spasenja. Zamjениčke životinjske žrtve i posredovanje njihovom krvlju prikazuju osnovne elemente Božjeg plana za spasenje grešnika. Ove dvije činjenice naglašene su u Poslanici Hebrejima. Pisac je usporedio (1) krv životinjskih žrtava s boljom krvi Kristove žrtve na križu (Heb 9,11-14) i (2) levitsko svećeništvo s boljim Kristovim svećeništvom (Heb 8,1.2). Evo po tom pitanju značajnih tvrdnji iz pera Ellen White:

Smisao židovskog vjerskog sustava još nije potpuno shvaćen. Njegovim obredima i simbolima prikazane su beskrajne i sadržajne istine. Evanđelje je ključ koji otvara njegove tajne. Poznavanje plana otkupljenja pomaže nam da razumijemo njegove istine.⁹

Prikazi židovskog vjerskog sustava *objašnjeni su Evanđeljem*.¹⁰

8 Ellen G. White, *Evanđelizam*, str. 174 (popravljenno).

9 Ellen G. White, *Isusove usporedbe*, str. 86.

10 Ellen G. White, *Odgovj*, str. 111, kurziv dodan.

Svetište na Nebu je sâmo središte Kristovog djela za ljude. Ono se tiče svake duše koja živi na Zemlji. Ono nam *otvara pogled na plan otkupljenja*, vodeći nas do samog završetka vremena i otkrivajući slavan kraj sukoba između pravednosti i grijeha.¹¹

Od čovjekovog stvaranja i pada u grijeh do danas, po Kristu se neprestano razvija plan otkupljenja palog čovječanstva. Šator i Božji hram na Zemlji bili su izgrađeni po uzoru na izvornik na Nebu. *Svetište i njegovo svečano bogoslužje okruživale su velike istine koje su se trebale razviti u sljedećim naraštajima.*¹²

Dva ključa koji vode u tumačenju Svetišta. Naravno da se javlja pitanje: U kakvom su odnosu obredi u Svetištu s ovim većim predmetom plana spasenja? Biblija nudi dva ključa koji nam mogu pomoći da ispravno protumačimo simbolizam Svetišta.

(1) *Izraelsko Svetište je opisano kao prispodoba.* Govoreći o funkciji Svetišta Šatora-hrama u pretkršćansko vrijeme, pisac Poslanice Hebrejima kaže: „To je *slika* za sadašnje vrijeme: ... do vremena popravljanja [Kristovog prvog dolaska].“ (Heb 9,9.10 – Šarić.)

Grčka riječ koja je ovdje prevedena sa „slika“ je *parabole*, iz koje potječe naša riječ *prispodoba*. Bog je zamislio da sustav Svetišta funkcionira kao velika obredna prispodoba koja ilustrira osnovne istine plana spasenja. Zato je u tumačenju simbolizma Svetišta važno da razumijemo narav prispodobe.

Prispodoba je nešto što se uspoređuje s nečim. Mi prispodobu – možda neku priču – stavljamo pored neke apstraktne istine, da bismo tu istinu ilustrirali, objasnili i time djelotvornije utvrdili u umu. Prispodoba ili ilustracija se obično iznosi da objasni neku osnovnu točku. Nasuprot alegoriji, pojedinosti u prispodobi nemaju veliko značenje. One jednostavno dopunjuju priču i služe zato da pridonese boljem razumijevanju glavne točke. Osim toga, prispodobu-illustraciju treba razumjeti u okviru istine koju namjerava prikazati.

Prispodoba hebrejskog Svetišta je složena, zamišljena da ilustrira nekoliko veoma jasnih istina koje sačinjavaju plan spasenja. Ali mi moramo dopustiti Pismu da ukaže na ove istine, da se ne bismo izgubili u mnoštvu detalja obredne prispodobe, koji nemaju neko značenje u duhovnom smislu, već služe samo da upotpune „priču“ rituala.

Pošto je prispodoba o Svetištu dana da ilustrira Evanđelje ili plan spasenja, očito njezine simbole moramo proučavati u svjetlosti biblijskih izjava koje se bave pojedinim elementima ovoga plana. Tako će simbolizam Svetišta ilustrirati i osvijetliti taj plan i razjasniti istine tog plana predstavljenog u cijeloj Bibliji.

(2) *Izraelsko Svetište je opisano kao sjena-lik.* Božje upute i propisi koji su upravljali Svetištem i njegovim obrednim sustavom možemo sažeti kao „obredni zakon“. Kao skupu uputa za njega se kaže da „Zakon ima tek sjenu [grčki *skia*] budućih dobara“ (Heb 10,1). Za svećenike u Svetištu rečeno je da „služe slici [kopiji] i sjeni [grčki *skia*] onoga nebeskoga [odnosno nebeskog Svetišta i Kristove svećeničke službe]“. (Heb 8,5.)

Skia označava „sjenu“ ili, kao u ovim ulomcima, sadrži ideju „nagovještaja-pretkazivanja“. Obično ove obredne „sjene“ smatramo *tipovima*. Prema rječniku tip (simbol) je „osoba ili stvar koju smatramo simbolom nekoga ili nečega što će se tek pojaviti“. Prema tome, tipovi su slični proročanstvima. Umjesto utjelovljenosti u riječima, sjene-tipovi Svetišta bili su proročanstva

11 Ellen G. White, *Velika borba*, str. 419, kurziv dodan.

12 Ellen G. White, *Vjera kojom živim*, str. 419, kurziv dodan.

utjelovljena u obredima koji su *nagovještavali* – „pretkazivali“ – nadolazeću Isusovu smrt i Njegovu svećeničku službu na Nebu.

Osim toga sjene-tipovi mogu biti podložni različitim tumačenjima, ali ako ih proučavamo, sačuvat ćemo se pogrešnih primjena simbola i tipova Svetišta ako ih proučavamo u jasnoj svjetlosti plana spasenja kako je izložen u Pismu. Tu dolazi do dvostruke izmjene: simboli i tipovi nam pomažu da razumijemo istinu spasenja, i obratno, istina spasenja nam pomaže da razumijemo značenje simbola i tipova. Ako slijedimo ovaj postupak, ustanovit ćemo da simboli i tipovi izraelskog sustava Svetišta ne uče ništa što ne uči Pismo o planu spasenja. Može li onda netko steći spasenje bez znanja o hebrejskom Svetištu? Naravno da može. Zašto da onda proučavamo ove drevne simbole? Na ovo pitanje možemo odgovoriti postavljanjem drugog pitanja. Može li čovjek privređivati za život samo s osnovnim ili srednjoškolskim obrazovanjem? Može. Zašto bismo ga onda trebali nagovarati da ide na više školovanje? Jednostavno zato što mu daljnje obrazovanje može obogatiti i unaprijediti život i sreću. Isto tako proučavanje Božjih spasonosnih istina, prikazanih u obliku prispodobe i tipova, može uvelike obogatiti naše pronicanje i razumijevanje plana spasenja i velikog Boga koji ga je predložio uz beskonačnu cijenu po sebe.

Pažljivo promišljeno proučavanje hebrejskog sustava Svetišta potaknut će kod kršćana veću intelektualnu vjeru i usmjeriti njegovu pozornost na živoga Krista na Nebu. U nebeskom Svetištu prepoznat će Glavni stan za plan otkupljenja. U njemu njegov Gospodin nudi zasluge svojega bezgrešnog života i pomirbene smrti, i vodi sudbinu Crkve i svijeta. U njemu je sidro za njegovu dušu u Isusu Kristu, njegovom Velikom svećeniku, koji može do kraja spašavati one koji po njemu pristupaju k Bogu, „jer svagda živi da ih zagovara“ (Heb 7,25 – Šarić).

V. Trostruka usredotočenost na prispodobu Svetišta

Božansko Trojstvo stvorilo je plan spasenja „prije postanka svijeta“ (Ef 1,3-14). Kad su Adam i Eva bacili ljudsku porodicu u izdajničke tokove grijeha, nije bilo beščutnog i iznenađenog Trojstva koje bi se pitalo treba li ili ne treba spašavati, a niti je razmišljalo o cijeni. „Plan za naše spasenje nije bila naknadna misao, plan načinjen nakon Adamova pada.“¹³ Trojstvo prepuno ljubavi i brige pažljivo je smislilo operaciju spašavanja prije početka vremena. Utemeljen na milosti (2 Tim 1,9), plan je bio božanska tajna (Rim 16,25; 1 Kor 2,7), skriven duboko u srcu Trojstva, dok strašna mogućnost prijestupa i pobune moralnog bića nije postala stvarnost.

Središnja odredba ovog plana bila je i jeste okajnička, zamjenička smrt Boga Sina, koji je svojim utjelovljenjem usvojio našu ljudsku narav i kao Bogo-čovjek postao predstavnička Glava ljudske porodice. Kao „drugi Adam“ (Rim 5,14) mogao je s pravom ponijeti odgovornosti – grijeha – svoje ljudske djece i okajati ih svojom smrću. Petar je ukazao na ovaj plan riječima:

Ta znate da od svog ispraznog načina života, što vam ga oci namriješe, niste otkupljeni nečim raspadljivim, srebrom ili zlatom, nego dragocjenom krvlju Krista, Jaganjca nevina i bez mane. On bijaše doduše predviđen prije postanka svijeta, ali se očitova na kraju vremena radi vas. (1 Pt 1,18-20.)

Iz pregleda Pisma možemo zaključiti da su predviđena četiri osnovna cilja plana spasenja: (1) osloboditi Božji karakter od Sotoninih optužbi; (2) osigurati odanost svemira koji nije pao

13 Ellen G. White, *Isusov život*, str. 9.

u grijeh Božjoj vlasti; (3) ostvariti spasenje grešnih ljudskih bića koja će odgovoriti na njegovu ponudu; (4) uništiti Sotonu, njegove zle anđele, nepokajane grešnike i sve posljedice grijeha, i tako ponovno osigurati moralni sklad u svemiru.

Važno je u ovom kratkom opisu plana spasenja zamijetiti da su *svi* njegovi elementi (a ne samo konačni sud) provedeni zbog – odnosno zbog razumijevanja – stvorenih razumnih bića pod Božjom upravom. Budući da je sveznajući, Bog zna narav grijeha i pobune protiv Njegove volje i kakvi će biti njegovi rezultati. Ali dopustio je da se grijeh pojavi i da plan spasenja djeluje, kako bi se Njegova stvorenja mogla složiti s Njegovom osudom grijeha i načela sebičnosti na kojemu počiva.

Anđeli bi željeli ozbiljno proučiti ove probleme i Božju reakciju na njih (vidi 1 Pt 1,10-12). Kad vide Evanđelje na djelu u Crkvi, vrhovništva i vlasti na Nebu stječu uvid u Božji um i mudrost (Ef 3,8-11). Oni prate i Sotonin život (Otk 12,9.10.12) i bit će prisutni na sudu (Dan 7,9.10).

Prispodoba Svetišta ima tri osnovna naglaska koji oslikavaju korake Trojstva u rješavanju problema grijeha, u nastojanju da ostvari gore spomenuta četiri glavna cilja. Glavni ciljevi ove prispodobe su (1) zamjениčka žrtva, (2) svećeničko posredovanje i (3) konačni sud. Prelazimo sada na raspravu o ova tri područja, kako se odnose prema slikama drevnog Svetišta i pralika ili stvarnosti ostvarenoj u Isusu Kristu, našoj Žrtvi i Velikom svećeniku u nebeskom Svetištu.

Zamjenska Žrtva

Ono što suvremenom čitatelju izgleda čudno jest stalno naglašavanje starozavjetne žrtvene krvi. Osim javnog jutarnjeg i večernjeg obreda, druge su žrtve kod Izraelaca predstavljale različite načine pristupanja Bogu, kao što su bogoslužje, priznanje grijeha, posvećenje, očišćenje od obrednog onečišćenja i izražavanje zahvalnosti. Ali svim je žrtvama bilo jedno zajedničko: prolijevanje krvi.

Što je označavala prolivena krv? Bog je to objasnio Izraelu:

Jer je život živoga bića u krvi. Tu krv ja sam vama dao da na žrtveniku njome obavljate obred pomirenja za svoje živote jer krv je ono što ispašta za život. ... *Jer život svakoga živog bića jest njegova krv, ... jer život svakoga živog bića jest njegova krv.* (Lev 17,11-14.)

Ovaj je ulomak jasan. Krv žrtve simbolizira njezin život. Prolivena krv jednostavno znači da je život predan – život je položen. Pošto je krv žrtve prolivena i prinesena od strane svećenika u prilog štovatelja, jasno je da je Bog htio da ovim činom pretkaže zamjениčku pomiriteljsku smrt Otkupitelja koji će doći. Kako to potvrđuje pisac Poslanice Hebrejima: „Bez prolijevanja krvi nema oprostjenja.“ (Heb 9,22.)

Tako je svaka žrtva, bilo da je prinesena u javnim svakodnevnim ili godišnjim obredima ili kao privatna žrtva, pretkazivala Golgotu i Božje Janje koje će uzeti grijeha svijeta (Iv 1,29).

Svaka umiruća žrtva predstavljala je Krista, što je bila pouka utisnuta u um i srce u najsvećanijem, najsvetijem obredu, i jasno objašnjena od strane svećenika. Žrtve je planirao sâm Bog da iznese veliku i značajnu istinu da se oprost grijeha dobiva samo zahvaljujući Kristovoj krvi.¹⁴

Žrtve prinošene na drevnom žrtveniku i križ koji su pretkazivale, trebale su poučiti Božji narod o čitavom nizu međusobno povezanih istina o Otkupiteljevoj smrti.

14 Ellen G. White, *Selected Messages*, sv. 1, str. 107.

1. Svakom umirućom žrtvom grešnik koji se kajao podsjećao se da živi u moralnom svemiru, da su pravda i sud u temelju božanske vlasti, kao i milosrđe i istina. (Vidi Ps 89,14.) Tamo gdje Bog vlada ne može se prijeći preko grijeha i pobune ili ih ignorirati. Svemir je siguran samo ako je Bog pravedan. Kazna za grijeh se mora platiti. Zamislite nestabilnost u državi u kojoj bi sudstvo prestalo kažnjavati prijestupnike. Apostol Pavao izjavljuje da je smrt Krista, koji je sam podnio kaznu za grijeh svijeta, pokazala Božju pravdu u postupanju s problemom grijeha. (Rim 3,25.26.)

Adam je pao zbog neposlušnosti. Božji zakon je bio prekršen. Božanska vladavina bila je obeščašćena i pravda je zahtijevala da se za prijestup plati kazna.¹⁵

Da je Bog bez ispaštanja oprostio Adamov grijeh, on bi bio ovjekovječen i nastavio bi se širiti neobuzdanom bestidnošću.¹⁶

Pravednost zahtijeva da se grijeh ne može jednostavno oprostiti već se mora izvršiti smrtna kazna. U daru svojega Jedinorođenog Sina Bog je ispunio oba ova zahtjeva. Umrijevši umjesto čovjeka, Krist je pretrpio kaznu i osigurao oprost.¹⁷

Na križu je pravda zadovoljena.¹⁸

2. U svakoj umirućoj žrtvi vidjela se Božja osuda grijeha. „Jer plaća je grijeha smrt.“ (Rim 6,23.) Sveti Bog ne može olako prijeći preko prijestupa, jer grijeh je duboko ukorijenjena pobuna protiv svega što je dobro, plemenito i istinito. Grijeh se mora izbrisati da bi u svemiru ponovno mogao zavladati sklad. Načelo sebičnosti ili usredotočenosti na sebe nespojivo je s načelom otvorene samopožrtvovne ljubavi. Pošto se ovo dvoje ne može uskladiti, Božja osuda grijeha je odvajanje i smrt.

3. Svaka umiruća žrtva pretkazivala je veliku Zamjenu na Golgoti. „Krist umrije za grijehe naše po Pismima.“ (1 Kor 15,3.) „Poput ovaca svi smo lutali i svaki svojim putem je hodio. A Jahve je svalio na nj bezakonje nas sviju.“ (Iz 53,6.)

4. Svaka umiruća žrtva pretkazivala je veliku istinu da se Bog, a ne čovjek, postarao za žrtvu okajnicu. *Trojstvo svoju osudu nad grijehom uzima na sebe.* „Njega [Isusa Krista] je Bog izložio da krvlju svojom bude Pomirilište po vjeri.“ (Rim 3,25.) „Njega [Krista] koji ne okusi grijeha Bog za nas grijehom učini da mi budemo pravednost Božja u njemu.“ (2 Kor 5,21.)

S Kristom se postupalo onako kako mi zaslužujemo, da bi se s nama postupalo kako On zaslužuje. On je bio osuđen zbog naših grijeha, u kojima nije imao udjela, da bismo mi mogli biti opravdani Njegovom pravdom, u kojoj nemamo udjela. Pretrpio je smrt koja je bila naša, da bismo mogli primiti život koji je bio Njegov. „Njegove nas rane iscijeliše.“¹⁹

5. Svaka umiruća žrtva ilustrirala je istinu da se oprostjenje, i pomirenje s Bogom koje iz toga proistječe, može primiti samo vjerom. (Usporedi Rim 4,4-8: Heb 9,15.) Svaki duhovno osviješten Izraelac znao je da krv bikova i jaraca „nikako ne može“ odnijeti grijeha (Heb 10,4). Pravo oprostjenje i prihvaćanje moglo se dobiti samo vjerom u ono što je ova žrtva simbolizirala – Otkupitelja koji će doći.

¹⁵ Isto, str. 308.

¹⁶ Ellen G. White komentari, *The SDA Bible Commentary*, sv. 1, str. 1082.

¹⁷ White, *Selected Messages*, Book I, p. 340.

¹⁸ Isto, str. 349.

¹⁹ Ellen G. White, *Isusov život*, str. 12.

Nužna posljedica načela zamjene iznesena u svakoj žrtvi je prijenos odgovornosti. Vrsta žrtava koja je obično nazvana „žrtvom za grijeh“ isticala je ovu misao. (Vidi Lev 4.) Grešnik koji se kajao stavio je ruku na glavu žrtve i priznao učinjeno zlo. U nekim slučajevima je krv žrtve za grijeh stavljana na rogove zlatnog žrtvenika i škropljena po unutarnjoj zavjesi (Lev 4,6.7.17.18). U drugim slučajevima je krv stavljana na žrtvenik u predvorju i svećenik je jeo dio mesa žrtve (Lev 6,25.26.30).

Uspostavljeno je sljedeće pravilo: Ako se krv škropila unutar Svetišta, meso žrtve se nije jelo; ako se tako nije postupilo s krvlju, dio mesa žrtve jeo je svećenik. Sudionici su razumjeli da je svaki ovaj obred predstavljao prenošenje odgovornosti od grešnika koji se kaje na Svetište ili njegovo svećenstvo.

Jednom prigodom, kad su propustili obaviti propisani obred sa žrtvom za grijeh, Mojsije je pitao svećenike: „Zašto niste jeli žrtvu okajnicu na svetome mjestu? Vrlo je sveta! To vam je dao Jahve da uklanjate krivnju sa zajednice vršeći nad njom obred pomirenja pred Jahvom.“ (Lev 10,17.) Ovo pokazuje da je Mojsije razumio da se grijesi priznati nad glavom žrtve za grijeh, slikovito trebaju prenijeti od pokajnika na žrtvu i zatim na svećenstvo. Za grijeh koje je Izrael priznao, rečeno je da se uklanjaju iz Svetišta u Dan pomirenja, što je daljnji dokaz ovog načela prijena (Lev 16,20-22).

U ovoj obrednoj prisposobi *Svetište je preuzelo krivnju i odgovornost pokajnika* – bar za neko vrijeme – kad je pokajnik prinio žrtvu za grijeh, priznajući svoje pogreške. Otišao je s oprostjenjem, siguran u to da ga je Bog prihvatio. Tako u istinskom događaju, kad Sveti Duh pokrene grešnika na pokajanje da prihvati Krista kao svojega Spasitelja i Gospodina, *Krist preuzima njegove grijeh i odgovornost*.²⁰ Njemu je oprošteno. Krist je vjernikov Jamac kao i Zamjena.

Proučavatelj hebrejskog Svetišta ubrzo ostaje duboko dirnut činjenicom da su u ovom obredu puno toga preklapa. Međutim, svaki element pruža novi uvid u ovaj značajan prikaz plana spasenja. Na početku ovog članka spomenuli smo da je glavna žrtva patrijaraha – žrtva paljenica – zadržana kao centralna i temeljna žrtva u službi u Svetištu. Ona se prinostila jutrom i večerom na velikom žrtveniku, ali je bila tako uređena da je gorjela neprekidno dvadeset četiri sata dnevno (Izl 29,38-42; Lev 6,9.12.13).

Dnevno spaljivana žrtva, koja je stalno gorjela, uvjeravala je pokajanog Izraelca u stalnu dostupnost Božje praštajuće milosti, zahvaljujući zaslugama Otkupitelja koji će doći. Bez obzira na vrijeme – noć ili dan – mogao je vjerom gledati na ovu žrtvu prinesenu za njega. Ako je bio bolestan, ili je živio podalje od Jeruzalema ili u tuđoj zemlji, svojom vjerom se još uvijek mogao pozvati na ovo obećanje simbolizirano u stalnoj žrtvi paljenici.

Ovo svakodnevno javno prinašanje žrtve paljenice uči nas jednako tom praštanju i prihvaćanju od strane Boga po uvijek dostupnim Kristovim zaslugama – udaljenima samo koliko je udaljena molitva. Božanska tvrtka spasenja se nikad ne zatvara u pet sati poslije podne ili na praznike.

Kako je to istaknuo pisac Poslanice Hebrejima, žrtve u sustavu Svetišta su se stalno ponavljale (Heb 10,1). Same po sebi nisu mogle ništa ostvariti. Kao neka priča, ova obredna prisposoba „pričala se i ponavljala“ godinu za godinom. Nasuprot tome, stvarnost – pomirbena smrt našega Gospodina – dogodila se na Golgoti *jednom zauvijek*. (Heb 9,26-28; 10,10-14.)

20 Vidi Ellen G. White, *Selected Messages*, sv. 1, str. 392.

Kazna za čovjekov grijeh u potpunosti je plaćena na križu. Božanska je pravda bila zadovoljena. S pravne strane, svijet je ponovno stekao Božju naklonost (Rim 5,18). Prema tome, u određenom smislu možemo govoriti o okajanju ili pomirenju dovršenom na križu kako je pretkazano žrtvama. Grešnik koji se kaje može se pouzdati u ovo završeno djelo našega Gospodina.

Svećeničko posredovanje

U bogoštovlju patrijaraha simbolizam je bio usredotočen na žrtvu. U izraelskom Svetišću naglasak je proširen na svećenstvo i njegovo rukovanje žrtvenom krvi. Zašto ovo veće naglašavanje? Zašto je bio potreban svećenik ako je grijeh žrtvom potpuno okajan? Što je Bog time nastojao objasniti u planu spasenja?

U religiji patrijaraha i Izraelaca, prolijevanje krvi simboliziralo je davanje života, *polaganje života u prilog drugoga*. Krv je „govorila“ o okajanju i oproštenju. Ali u procesu pomirenja u službi svećenika bio je naglašen još jedan element: potrebi za posredovanjem između Boga i čovjeka.

Služba svećenstva naglašava ozbiljnost grijeha, oštri rez koji je on učinio između Neba i ljudskog roda, i odvratnost otuđenosti između svetog Stvoritelja i grešnog stvorenja. Kao što je svaka žrtva pretkazivala Kristovu smrt, tako je svaki svećenik pretkazivao Kristovu posredničku službu kao Velikog svećenika u nebeskom Svetišću. „Jer jedan je Bog, jedan je i posrednik između Boga i ljudi, čovjek – Krist Isus.“ (1 Tim 2,5.)

Premda je Svetište bilo smješteno usred Izraela, njegovo uređenje isključilo je čak i najduhovnijeg Izraelca da izravno pristupi Bogu. Grešnik koji se kajao mogao je donijeti svoju žrtvu i zaklati je, ali nije mogao dobiti oproštenje dok svećenik nije za njega posredovao i škropio krvlju na odgovarajućemu mjestu pred Gospodinom. Bio mu je potreban svećenik da ga predstavi Bogu i primijeni zasluge žrtve.

Izraelci su posredničku službu svećenika – ovu primjenu žrtvene krvi – također smatrali nekim oblikom pomirenja. „Neka onda svećenik uzme krvi od žrtve okajnice na svome prstu pa je stavi na rogove žrtvenika za žrtve paljenice. ... Neka to [loj] svećenik sažreže ... Neka tako svećenik izvrši nad tim čovjekom obred pomirenja za grijeh koji je počinio, pa će mu biti oprošteno.“ (Lev 4,34.35.)

Obred pomirenja za grijeh omogućuje mirenje između dviju otuđenih strana. Kao što je Kristova pomirbena krv (u pravnom smislu) pomirila svijet s Bogom, tako i posredovanje, ili primjena, zasluga Njegovog bezgrešnog života i zamjeničke smrti donosi pomirenje s Bogom, što je osobna stvarnost za pokajanog vjernika.

Pisac Poslanice Hebrejima jasno pokazuje da je levitsko svećenstvo pretkazivalo svećeničku službu Isusa Krista pred Bogom. Pozornost je usmjerena na život Krista „koji sjede zdesna prijestolja Veličanstva na nebesima kao bogoslužnik Svetinje i Šatora istinskoga što ga podiže Gospodin, a ne čovjek.“ (Heb 8,1.2.)

Osim toga, nebesko Svetište ne smatra se samo prebivalištem Božanstva, već i velikim središtem otkupiteljskog djelovanja zahvaljujući Kristovoj svećeničkoj službi. „Zato i može do kraja spasavati one koji po njemu pristupaju k Bogu – uvijek živ da se za njih zauzima.“ (Heb 7,25.) „Ta nemamo takva Velikog svećenika koji ne bi mogao biti supatnik u našim slabostima, ... Pristupajmo dakle smjelo Prijestolju milosti da primimo milosrđe i milost nađemo za pomoć u pravi čas!“ (Heb 4,15.16.)

Svećeničku službu našega Gospodina u nebeskom Svetištu možemo jasnije vidjeti razmatranjem „prisposode“ izraelskog Svetišta koje ju je pretkazivalo (usp. Heb 8,4.5). Svećenici na zemlji obavljali su dva osobita dijela službe – dnevnu i godišnju – od koje je svaka bila karakteristična po određenim posebnim obredima. Dnevna služba je bila povezana sa Svetinjom, dok je godišnja bila povezana i sa Svetinjom nad svetinjama.

Svetinja. Služba koju su svećenici obavljali u vezi s prvim odjelom Svetišta (zemaljskog ili nebeskog) mogla se označiti kao služba praštanja, pomirenja i obnove. To je bila neprekidna služba. Pristup Bogu bio je uvijek dostupan preko svećenika. Miomiris stalno zapaljenog tamjana (Izl 30,8) dizao se sa zlatnog žrtvenika. Tu je bilo i svjetlo sa zlatnog svijećnjaka koje se nije gasilo, kao i kruh postavljen pred Gospodinom na zlatnome stolu (Izl 27,20; 25,30). Ove osobe i predmeti pretkazivali su različite elemente Kristove neprekidne svećeničke službe pred Bogom za nas. Pregledat ćemo ukratko njihovo značenje:

Zemaljski svećenik pretkazivao je istinu neposrednog i neprekidno pristupa pokajnika Bogu, zahvaljujući Kristovoj svećeničkoj službi (Ef 2,18; Heb 4,14-16; 7,25; 9,34; 10,19-22). Njegova služba predstavljala je Kristovu službu, kojom primjenjuje zasluge svojega bezgrešnog života i pomirbene smrti na one koji se žele pomiriti s Bogom (Rim 8,34). Kao naš Zastupnik, Isus ne brani našu nevinost; umjesto toga izlaže prenosti svoje žrtve pomirenja (1 Iv 2,1-2).

Dok traje vrijeme milosti, zahvaljujući Kristu neprekidno je dostupan božanski oprost (prikazan stalnim gorenjem žrtve paljenice) – kako na početku kršćaninova života tako i tijekom njega (Dj 5,31; 1 Iv 1,7). Zlatni kadioni žrtvenik ponovno je naglašavao neprekidno Kristovo posredovanje za one koji pristupaju k Bogu (Heb 7,25; 9,24). Sedmokraki svijećnjak označava neprekidno djelovanje Svetoga Duha kojega primamo zahvaljujući Kristu (Otk 4,5; Tit 3,4-6). Upravo djelovanje Svetoga Duha dovodi do osvjedočenja, obraćenja i preobrazbe srca. Njegovo djelovanje dovodi do rasta karaktera i obnove „Božje slike“ u čovjeku (Iv 16,8; 3,3-8; Gal 5,22.23; Kol 3,10). Kruh simbolizira duhovnu hranu koja je osigurana zahvaljujući Kristovom posredničkom djelovanju radi vjernikova rasta i sazrijevanja (Mt 6,11).

Vidljivo je da je služba u prvom odjelu jednog i drugog Svetišta prvenstveno usredotočena na *pojedince*. Zahvaljujući Kristovoj svećeničkoj službi grešniku je pribavljen oprost i pomirenje s Bogom (Heb 7,25). Bog Krista radi oprašta grešniku koji se kaje, uračunava mu pravedni karakter i poslušnost svojega Sina, oprašta mu grijeha i zapisuje njegovo ime u Knjigu života kao jednog od svoje djece (Ef 4,23; 1 Iv 1,9; 2 Kor 5,21; Rim 3,24; Lk 10,20). Ako vjernik ostane u Kristu, naš Gospodin mu preko Svetoga Duha daje duhovnu milost tako da duhovno napreduje i razvija vrline i darove koji odražavaju božanski karakter (2 Pt 3,18; Gal 5,22.23).

Iz ovog kratkog razmatranja lako je vidljivo da svećenikova svakodnevna služba, u vezi s prvim odjelom u jednom i drugom Svetištu, u biti predstavlja ono što vjernik doživljava kao opravdanje i posvećenje. To je cilj ove strane Kristove svećeničke službe praštanja, pomirenja i obnove. Premda će preuzeti drugu stranu službe prikazanu obredima vezanima uz drugi odjel Svetišta, On nikad ne prestaje vrstu službe koju smo razmatrali, dok vremenu milosti ne dođe kraj.

Posljednji sud

Svetinja nad svetinjama. Godišnja služba – druga jasna podjela svećeničke službe u prisposobi Svetišta – vršila se samo jednog dana svake godine. Poznato kao Dan pomirenja (Lev

23,27), bilo je to najsvečanije vrijeme koje se trebalo provoditi s postom, molitvom i priznavanjem grijeha (Lev 23,28-32).

Obred Dana pomirenja jedini je u izraelskom Svetišću izravno uključivao službu velikog svećenika u Svetinji nad svetinjama. Treba zapaziti da je ova služba u drugom odjelu bila prvenstveno *usredotočena na Svetište*. „Kad je [veliki svećenik] tako završio pomirenje svetišta [u ovom poglavlju to se odnosi na drugi odjel] i Šatora svjedočanstva [prvog odjela] i žrtvenika [u predvorju], tada će dovesti živoga jarca.“ (Lev 16,20 – Šarić.)

Svakidašnji obred uključivao je očišćenje pojedinca; godišnji uključivao je čišćenje Svetišća (pojedinaac je bio neizravno uključen). Obred Dana pomirenja bio je usmjeren iza Golgote, premda je bio omogućen zahvaljujući Golgoti. Bio je usmjeren iza spasenja pojedinca na konačno rješenje problema grijeha; odnosno, svojim simbolizmom obuhvaćao je konačno brisanje i uklanjanje grijeha i Sotone iz svemira.

Dan pomirenja je bio određeno vrijeme za uklanjanje grijeha koji su slikovito prenošeni s grešnika koji su se kajali u Svetište putem krvi ili mesa žrtava prinošenih tijekom godine (Lev 16,15-22). Konačno uklanjanje grijeha u prisposobi Svetišća ostavilo je Svetište i tabor čistim i jasno je pretkazivalo posljednji sud. Ova je činjenica očita, jer posljednji sud, prema planu spasenja, briše grijeh, davla i sve posljedice prijestupa sa Zemlje i iz svemira. Zato se može reći da je obred na Dan pomirenja pretkazao konačnu primjenu Kristovih zasluga da ukloni prisutnost grijeha za svu vječnost i da ostvari potpuno pomirenje svemira u jednu skladnu vladavinu pod Bogom.

Posljednji sud dovršava Božju vječnu nakanu, „da je izvrši u punini vremenâ: da sve sjedini u Kristu kao glavi, što je na nebesima i na zemlji.“ (Ef 1,10 – Šarić.)

Istaknuta karakteristika obreda Dana pomirenja usredotočenost je na dva jarca – „Gospodnjeg jarca“ i „Azazela“ (hebrejska riječ koja označava jarca koji je „pobjegao“ u pustinju).

Škropljenje krvi Gospodnjeg jarca u oba odjela i predvorju Svetišća vodilo je do svećenikova čina prenošenja svih grijeha na glavu živog jarca (Azazela) kasnije izgnanog u pustinju, s tim što su jarac i grijeh zauvijek uklonjeni iz tabora (Lev 16,15-22).

Još u drugom stoljeću naše ere neki su kršćani smatrali da su jarac za Azazela i Gospodnji jarac u ovom obredu simbolizirali Krista (*Barnabina poslanica* 7,6 i dalje). Međutim tri činjenice nagovještavaju drukčiju identifikaciju drugog jarca:

1. Jarac za Azazela nije zaklan kao žrtva. Prema tome nije ga se moglo upotrijebiti kao sredstvo koje donosi oprostjenje. „Jer bez prolijevanja krvi nema oprostjenja.“ (Heb 9,22.)

2. Svetište je bilo potpuno očišćeno krvlju Gospodnjeg jarca prije nego što je u obred uključen jarac za Azazela (Lev 16,20).

3. Tekst smatra jarca za Azazela osobom koja se suprostavlja, protivu Bogu. Tekst koji opisuje izbor ovih jaraca kockom doslovce glasi: „Jedan kockom Jahvi/za Jahvu, drugi kockom Azazelu/za Azazela.“ (Lev 16,8.) Pošto je *Jahve* ime osobe, Bića, u ovom slučaju Boga, razumno je zaključiti da i *Azazel* označava osobu, Božjeg neprijatelja.

Zato je u okviru prisposobe Svetišća dosljednije smatrati Gospodnjeg jarca simbolom Krista, dok je drugi jarac, Azazel, simbol Sotone.

Zato obred jarca za Azazela na Dan pomirenja seže ukazanjem iza oprostjenja grijeha vjerom u Krista. Značenje ovog obreda na kraju godine bilo je da pretkaže konačno rješenje pro-

blema grijeha i uklanjanje grijeha i Sotone. Doktrinarni nauk mnogih kršćana ne predviđa rješenje problema grijeha. Oni vjeruju da je njihovo spasenje potpuno ostvareno na križu i da time izbjegavaju ljudsku sudbinu smrti, ulazeći u Nebo zahvaljujući svojim spašenim besmrtnim dušama. Popularna je ideja da će đavoli ložiti vatre pakla i vječno mučiti izgubljene. Krist umire, ali Sotona i grijeh nastavljaju živjeti!

Ali u obredima na Dan pomirenja adventisti sedmog dana vide prikaz namjernih i promišljenih postupaka Božanstva da riješi problem grijeha i da na pravedan način kazni začetnika i one koji su mu se pridružili. U posljednjem sudu, pretkazanim u ovom posebnom obredu, vidjet će se *konačne posljedice* Golgote. (Usp. Heb 2,14; 1 Iv 3,8.)

Božje prijestolje, prikazano Svetištem, i oni koji su se zahvaljujući Kristovim zaslugama pouzdali u Njega, bit će opravdani. Cjelokupna odgovornost za grijeh vratit će se natrag na Sotonu, njegovog začetnika i huškača. Sotona, njegovi sljedbenici i sve posljedice grijeha, bit će uništenjem uklonjeni iz svemira. Prema tome, pomirenje sudom će na kraju dovesti do potpuno pomirenog i usklađenog svemira (Ef 1,10). To je cilj i konačni rezultat druge i posljednje faze Kristove svećeničke službe u nebeskom Svetištu. Zato drugu fazu Kristove svećeničke službe (prikazanu drugim odjelom, Svetinjom nad svetinjama) možemo nazvati *službom suda i opravdanja*.

S U D		
<i>Koristi odanom svemiru</i> Istražna faza (Knjiga života) Dan 7., 8. i 12. pogl. <i>Uklanjanje grijeha iz Svetišta</i>	<i>Koristi otkupljenima</i> Faza ispitivanja Otk 20,4; 1 Kor 6,1-3 <i>Azazel u pustinji</i>	<i>Koristi izgubljenima</i> Izvršna faza Mt 25,31-46; Otk 20,11-15 <i>Čisti tabor</i>
Drugi dolazak		
1844 Nova zemlja	1000 godina, Otk 20	
	Prvo uskrsnuće	Drugo uskrsnuće
Drugi odjel Tip Svetišta	Prvi odjel	Kristova služba suda/opravljanja u drugom odjelu

Crtež 1.

Cjelokupna ideja posljednjeg suda nalazi se u obredu Dana pomirenja kao što se hrast nalazi u žiru. To je lako vidljivo u slici 1. Tri dijela prikaza redosljeda – (1) uklanjanje grijeha iz Svetišta, (2) istjerivanje jarca za Azazela u pustinju i (3) očišćen tabor – analogni su trima fazama posljednjeg suda, kako je objašnjeno na drugim mjestima u Pismima.

Uklanjanje grijeha iz Svetišta povezano je s velikim predadventnim sudom na Nebu prije Kristova povratka (Dan 7–9 i 12). Ova istražna faza usredotočena je na imena zapisana u Knjizi života, kao što je Dan pomirenja bio usredotočen na uklanjanje priznatih grijeha iz Svetišta. Lažni će vjernici biti izrešetani; vjera pravih vjernika i njihova zajednica s Kristom bit će potvrđeni pred lojalnim svemirom, a izvještaji o njihovim grijesima bit će izbrisani.

Istjerivanje jarca za Azazela u pustinju analogno je Sotoninom tisućugodišnjem utamničanju na ovoj uništenoj zemlji, dok se odigrava druga faza posljednjeg suda na Nebu (Otk 20,4; 1 Kor 6,1-3). Ovo možemo opisati kao „istražiteljsku“ fazu posljednjeg suda. Takvo „ispitiva-

nje“ koristit će otkupljenima, jer će im dati priliku da potpunije razumiju probleme u velikom moralnom sukobu koji je tako dugo upropašćivao svemir. Zadovoljit će sva njihova pitanja o Božjoj pravednosti i milosrđu.

Na kraju, čisto Svetište i tabor analogni su rezultatima izvršne faze posljednjeg suda, u kojoj će nepokajani grešnici također shvatiti Božju pravednost i pravu narav svoje pobune. Izvršna faza suda dovodi do pravednog kažnjavanja i konačnog uništenja nepokajanih te očišćenja Zemlje vatrom (Otk 20,11-15; Mt 25,31-46; 2 Pt 3,7-13).

Plan spasenja je načinjen tako pažljivo, tako sveobuhvatno i pošteno da će razumna bića u svemiru – bilo da su odana i nisu pala u grijeh, otkupljena ili izgubljena – na kraju na tom posljednjem sudu priznati da je Bog pravedan i istinit u svim svojim postupcima, a da su Sotona i njegove optužbe i oni koji su mu se pridružili u njegovoj pobuni – anđeli ili ljudi – u krivu. „Jer pisano je: Života mi moga, govori Gospodin, prignut će se preda mnom svako koljeno i svaki će jezik priznati Boga.“ (Rim 14,11.)

VI. Nebesko Svetište i proroštvo

Zahvaljujući prosvjetljujućem uvidu biblijskog proroštva, posebno proročanstava u Danielu 7-9 i 12, ovi važni Božji spasiteljski postupci, iskazani na samoj prisposobi Svetišta oživljavaju s *vremenskim prikazom*.

Proroštvo o „sedamdeset tjedana“ zapisano u Danielu 9,24-27 točno je pretkazalo vrijeme za pojavu Mesije. Osim toga, ovo osnovno proročanstvo usredotočino je na dva važna elementa Njegove misije: Njegovu pomirbenu smrt i Njegova ulaz u nebesko Svetište u službi svećenika. (Vidi sliku 2.)

„Sedamdeset je sedmica određeno tvom narodu i tvom svetom gradu“, objašnjavao je anđeo Gabriel Danielu, „da se dokrajči opaćina, da se stavi pečat grijehu, da se zadovolji za bezakonje, da se uvede vječna pravednost, da se stavi pečat viđenju i prorocima, da se pomaže Sveti nad svetima.“ (Dan 9,24.)

U skladu s historicističkim načelima tumačenja, u kojima jedan dan u simboličkom proročanstvu predstavlja jednu doslovnu godinu (vidi Bro 14,34; Ez 4,6), dolazimo do razdoblja od 490 godina dodijeljenih Izraelu (70 tjedana x 7 dana = 490 dana ili godina). Ovo razdoblje židovske povijesti – kako u pripremi za ove vrhunske događaje, tako i za njihovo doživljavanje – moglo je biti najslavniji trenutak u povijesti nacije. Objavljeno je vrijeme dolaska dugo očekivanog Mesije.

Crtež 2. Daniel 8-9 Detalj vremena.

Andeo je nastavio: „Znaj i razumij: Od časa kad izađe riječ 'Neka se vrate i neka opet sa-grade Jeruzalem' pa do Kneza Pomazanika: sedam sedmica, a onda šezdeset i dvije sedmice.“ (Dan 9,25.) Brojeći ovo razdoblje od 69 tjedana ili 483 godina od Artakserksova ukaza 457. godine prije Krista (prema Ezri 7,11-26 ovim ukazom omogućena je potpuna obnova židovske države), dolazimo do 27. godine naše ere – vremena kad je Isus pri svojem krštenju i službenom početku svoje mesijanske misije pomazan Svetim Duhom. (Usp. Dj 10,38; Iv 1,32-34; Iz 61,1-2; vidi LK 4,16-21.)

Ali u proročanstvu se nastavlja govoriti o Mesijinoj smrti. „Bit će Pomazanik pogubljen, ali ne za sebe.“ (Dan 9,26.) On će u tom posljednjem proročkom tjednu potvrditi savez učinjen s Izraelom, ali „u polovici sedmice prestat će žrtva i prinos“ (redak 27).

Nakon kratke službe od tri i pol godine, razapeli su našega Gospodina. Unutarnja zavjesa u hramu rastrgana je na dva dijela u trenutku Njegove smrti, označavajući da su žrtve drevnog obreda ostvarene u Spasiteljevoj pomirbenoj smrti (Mt 27,50.51). Svojom prevelikom žrtvom na Golgoti, Krist je stekao pravo da „učini kraj bezakonju“ //ili/ da „se oduzmu grijesi“//. Njome je učinio „da se okaje opačina“ i „dovede vječna pravda“. (Dan 9,24 – Šarić.)

Proročanstvo o 70 tjedana je ukazalo i na početak Kristove svećeničke službe proročene u posljednjoj rečenici dvadeset četvrtog retka: „I da se pomaže Sveti nad svetima“. Tako prevedena hebrejska fraza u Starom zavjetu nikad nije upotrijebljena da opiše neku osobu; ona je dosljedno korištena u vezi sa Svetištem. Prema tome, bilo bi više u skladu s Pismima prevesti je da glasi: „I da se pomaže Svetinja nad svetinjom“, kako to postoji u nekim prijevodima.

Kad je izraelsko Svetište prvi put podignuto, bilo je pomazano uljem kao znak posvećenja Božjoj službi. Čini se da se time aludira na nešto slično. Pošto se u dvadeset četvrtom retku nabrojani predmeti odnose na Kristovo otkupiteljsko djelo na Zemlji, razumno je u ovoj frazi vidjeti proročki tekst koji govori o ustoličenju nebeskog Svetišta, kada je Krist pri svome uzašašću sjeo zdesna Bogu kao naš Veliki svećenik i počeo svoju posredničku službu. Upravo je to predmet Poslanice Hebrejima (Heb 8,1.2; Dj 2,33; 5,31; Rim 8,34). Tako godina smrti i uskrsnuća našeg Spasitelja postaje i godina kad je počeo svoju službu Velikog svećenika u nebeskom Svetištu.

Ali proročanstvo o 70 sedmica, koje je usredotočeno na pojavu, smrt i ustoličenje Kristove svećeničke službe na Nebu, samo je prvi dio dužeg proročanstva. Pažljivo proučavanje Daniela 8. i 9. poglavlja pokazuje da je anđeo Gabriel svoje primjedbe u devetom poglavlju namijenio objašnjenju neobjašnjelog razdoblja u osmom poglavlju: „Još dvije tisuće i tri stotine večeri i jutara; tada će Svetište biti očišćeno.“ (Dan 8,14.)

Krenemo li od iste početne točke za 70 tjedana (457. pr. Kr.), ovo duže razdoblje prelazi preko mnogih stoljeća do 1844. godine.

Ali što označava čišćenje Svetišta? Odgovor je svečano iskazan u paralelnom proročanstvu u Danielu 7.

Premda smo Danielovim proročanstvima, radi sažetosti, pristupili s obrnute strane, općenito je prihvaćeno da su četiri glavne linije proročanstva paralele – poglavlja 2, 7, 8-9, 10-12 – i da svako sljedeće proročanstvo nadopunjuje prethodno. Zato bi, u ovom trenutku, bilo korisno razmotriti ova poglavlja. Takav pregled odgovorit će na pitanje koje smo upravo postavili. Čitatelja pozivamo da prouči kratku tabelu koja skicira proročanstva u Danielu 2, 7-9. (Vidi slika 3.)

Daniel 2. i 7. poglavlje. Četiri nemani iz Daniela 7 predstavljaju ista svjetska kraljevstva prikazana četirima kovinama na kipu u Danielu 2. poglavlju: Babilon, Medo-Perziju, Grčku i Rim. Deset prstiju na kipu i deset rogova na četvrtoj nemani predstavljaju narode zapadne Europe, na koje se Rim podijelio. U Danielu 7 dodane su dvije nove karakteristike koje ne nalazimo u drugom poglavlju. Prva je pojava i djelovanje malog roga s ljudskim očima i ustima (koji predstavlja papinstvo). Druga je prizor predadventnog suda na Nebu.

Nakon što su Danielu pokazane ljudske organizacije koje se bore da steknu političku i vjersku vlast na Zemlji, prizor se dramatično premješta na Nebo. Daniel je vidio zasjedanje nebeskog suda. Bog Otac, opisan kao „Pradavni“, okružen mirijadama svetih anđela, sjeo je na ognjeno prijestolje. „Sud sjede, knjige se otvoriše.“ (Dan 7,10.) Onda je pozornost proroka privukao netko „kao Sin čovječji“ koji je (po završetku ovog suđenja) izišao pred vječnog Suca da bude nagrađen zakonitom vlašću nad Zemljom i vječnim kraljevstvom. Ovaj „kao Sin čovječji“ o kome je ovdje riječ, nije nitko drugi do Isus Krist.

Danijel				
Tumačenje	Poglavlje 2.	Poglavlje 7.	Poglavlje 8.	Poglavlje 9.
Babilon	zlato	lav	-	
Medo-Perzija	srebro	medvjed	ovan	
Grčka	mjed	Leopard 4 glave	jarac	
Rim	željezo	Bezimena zvjer (poganski)	Mali rog (poganski)	
ISUSOV PRVI DOLAZAK				
Evropa	željezo/glina	10 rogova mali rog (papski) 1260 god.	2300 god. mali rog (papski)	SVETIŠTE Novog zavjeta Heb 8-9 (Kršćanska era)
		SUD (Nebo)	SVETIŠTE OČIŠĆENO	
Božje kraljevstvo	KAMEN	Božje kraljevstvo	(Božje kraljevstvo)	

Crtež 3.

Daniel 8. i 9. poglavlje. Novi elementi u Danielu 8, koji nisu spomenuti ni u Danielu 2 ili 7, božanska su objava vremena kad će nebeski sud otpočeti svojim radom i mali rog napasti nebeskog Kneza, Njegovo Svetište i Njegov narod.

Dok je promatrao pustošenje malog roga opisano u ovom viđenju, Daniel je čuo razgovor dva nebeska bića. Jedno je pitalo: „Dokle će trajati ovo viđenje o svagdašnjoj žrtvi i o opačini što pustoši i gazi Svetište i Vojsku?“ (Redak 13.) Druga sveta osoba odgovorila je da će trajati 2300 dana (ili godina), pa će onda Svetište biti očišćeno ili obnovljeno (redak 14). Ovaj odgovor pokazuje da je Bog odredio određeno vrijeme za vladavinu bezakonja.

Odmah zapažamo da u redcima koji slijede u tom poglavlju anđeo Gabriel ne objašnjava Danielu element vremena od 2300 dana/godina; niti daje početnu točku. Gabriel se vraća tek u viđenju u Danielu 9 i daje početnu točku za proročanstvo o 70 tjedana, koji čine prvi dio dužeg

razdoblja od 2300 godina. Ovaj element smo već razmatrali u viđenjima u Danielu 8 i 9. Sada ćemo kratko razmotriti djelovanje malog roga kako je Daniel vidio njegov rad u viđenju iz osmog poglavlja.

Čitatelj će iz slike 3 primijetiti da mali rog u viđenju iz osmog poglavlja predstavlja Rim u njegovoj poganskoj i papinskoj fazi. Međutim, daljnje razlaganje u ovom viđenju bavi se više ovom kasnijom fazom. Djelovanje ovog kršćanskog otpada izravno je utjecalo na Kristovu svećeničku službu u nebeskom Svetištu uvođenjem ljudskog svećenstva zajedno s Marijom i svecima i „obaranje“ različitih elemenata Božje objavljene istine (redci 11 i 12).

Činjenica da „mali rog“ iz Daniela 8 predstavlja papinsku fazu Rima koja djeluje u kršćanskoj eri (kao i njegovu pogansku fazu koja nije tako jako izložena u osmom poglavlju), ukazuje iza jeruzalemskog hrama (razorenog 70. godine naše ere) na nebesko Svetište kršćanske ere (Heb 8,1.2).

U Danielu 7 je vlast papinskog roga dovedena kraju, a sveti su opravdani i dobivaju vlast s Kristom kao rezultat zasjedanja predadventnog suda na Nebu. U Danielu 8 čišćenjem Svetišta dolazi kraj djelovanju malog roga i njegovoj papinskoj fazi gaženja Božjeg naroda i degradiranja Kristove svećeničke službe u nebeskom Svetištu, čime je nebeska vladavina vraćena u njezino prvobitno stanje. Pošto oba viđenja (Daniel 7 i 8) zapravo pokrivaju isto područje, možemo logički zaključiti da je čišćenje Svetišta u osmom poglavlju isti događaj kao predadventni sud u sedmom poglavlju. (Vidi crtež 3.)

Ova dva proročka viđenja (Dan 7 i 8) jasno pokazuju da su usredotočena na fazu posljednjeg suda koji se odvija na kraju vremena *na Nebu* prije Kristovog drugog dolaska. U vezi s tim sudom donesena je odluka u prilog Božjeg istinskog naroda (vidi Dan 7,22). Lažni vjernik je izbrisan iz Knjige života (Izl 32,33), a iskreni vjernik potvrđen, s tim što je izbrisan izvještaj o njegovim grijesima (Otk 3,5).

Prigodom tog predadventnog suda mali rog iz Daniela 7 i 8 (u prisposobi Svetišta djelomično analogan jarcu za Azazela) je osuđen i svrgnut (Dan 7,25.26; 8,25). Ali ova viđenja imaju i *kozmičku* dimenziju. Kroz sve oblike otpada i pobune Sotona je nastojao voditi rat protiv Boga. Presuda izrečena nad malim rogom u biti je presuda izračena nad Sotonom, pravom silom iza kulisa. (Usp. Post 3,14; Otk 12,9). Osim toga, u vezi s ovim sudom u nebeskom Svetištu, Krist prima svoju univerzalnu vlast i svoje kraljevstvo načinjeno od onih koji su dostojni da budu u njemu, „svi koji se nađu zapisani u Knjizi“ (Dan 7,13.14.22; 12,1). U svjetlosti Golgote i čitavog plana spasenja, Sotonine optužbe će se pokazati lažnima. Božji karakter će stajati nepovrediv, Njegova vladavina potvrđena pred odanim svemirom.

Tako proročanstva u Danielu 7–9 u vezi s prisposobom Svetišta svjedoče u prilog svećane činjenice da od 1844. ljudski rof živi u izvornom Danu pomirenja predstavljenog u zemaljskom Svetištu. Krist obavlja posljednju fazu svoje svećeničke službe u nebeskom Svetištu, posredujući za one koji se uzdaju u Njega.

Godine milosti za čovječanstvo prolaze. Nitko ne zna kad će božanski glas reći: „Dosta je. Dovršeno je.“ Ali sada, dok još traje milosrđe, jasan glas s Neba upućuje poziv „svakome narodu, plemenu, jeziku i puku“: „Bojte se Boga i dajte mu slavu jer dođe čas suda njegova! I poklonite se njemu koji stvori nebo i zemlju i more i izvore voda!“ (Otk 14,6.7.)

VII. Svetište i jamstvo

Kako predadventni sud – ovo pomirenje putem suda opisano u Danielu 7–9 – utječe na vjernika koji se oslanja na zasluge svojega Gospodina i vjeruje u Božje obećanje: „Kako je istok daleko od zapada, tako udaljuje od nas bezakonja naša“ (Ps 103,12)? Je li on izložen opasnosti zbog Božjeg posljednjeg suda nad čovječanstvom? Nimalo.

Vjernik koji je u prisnoj zajednici s Kristom nema razloga da se boji suda. On ima Velikog svećenika koji je njegov zagovornik (Rim 8,34); ima Odvjetnika koji ga zastupa. „Zagovornika imamo kod Oca – Isusa Krista, Pravednika.“ (1 Iv 2,1.)

Ako se pravi vjernik u zajednici s Kristom ne treba bojati suda, zašto uopće izlazi na sud? Da to razumijemo pomaže nam veća slika univerzalnih proporcija velikog moralnog sukoba. Razlog za sud je jednostavno ovaj: *Spasenje vjerom zahtijeva istražni sud svih koji ispovijedaju vjeru u Krista.*

Postoje samo dva načina za osiguranje spasenja bez ljudskih djela: bilo vjerom ili odlukom. Neki kršćani misle da se spasenje stječe Božjom odlukom. Ako Bog predodredi da netko bude spašen, onda se on ne može oduprijeti Evanđelju kad mu priđe, niti od njega može otpasti nakon što ga je prihvatio. U konačnici za takvu osobu nema potrebe za sudom, jer joj je sudbina određena prije rođenja. Drugi, koji nešto kasnije započnu s ovim procesom, zastupaju mišljenje da kad netko prihvati Krista kao svojeg osobnog Spasitelja i Gospodina, on ne može otpasti. Prirodno je da kršćani s takvim načinom razmišljanja teško mogu shvatiti i prihvatiti „istraživačku“ fazu suda. Za takve osobe pojam posljednjeg suda ne može značiti ništa više od dana „nagrade“.

Međutim, ako se spasenje stvarno stječe vjerom u Kristove zasluge, dokaz za tu vjeru i odluku mora se iznijeti zainteresiranom svemiru. Bića koja nisu pala u grijeh moraju se uvjeriti da će Bog u svoje vječno kraljevstvo prihvatiti samo istinske vjernike. Za ovu nepristranu inspekciju nužno je otvoriti knjige sa zapisima.

Jasno je da sud nije uspostavljen radi sveznajućeg Božanstva. Grijeh se pojavio kao izazov stvorenja Bogu, kao prkos Božjem autoritetu. Bog je odmah mogao uništiti Sotonu i njegove anđele i istog trena riješiti problem grijeha. Ali načinjen je plan spasenja tako da sva stvorena bića mogu svojom voljom odlučiti hoće li se složiti s Božjim gledištem na grijeh zato što vole Boga i zato što mu vjeruju. Na kraju će sva stvorena razumna bića otvoreno priznati Božju pravednost i Sotoninu naopakost. (Rim 14,11.)

U situaciju s grijehom uključene su tri skupine ljudi: (1) zli koji uporno odbacuju Božji autoritet; (2) pravi vjernici koji prihvaćaju Božji autoritet pa se za spasenje kao pokajnici uzdaju u Kristove zasluge i (3) lažni vjernici koji su naizgled iskreni Božji sljedbenici, ali to nisu.

Svemir može jasno vidjeti gdje se nalazi prva skupina u odnosu prema Bogu. Ali tko je pravi vjernik, a tko nije? Obje skupine su zapisane u Knjizi života. U Crkvi ima žita i kukolja; evanđeoska mreža donosi dobre i zle (Mt 13). Evanđeoski poziv upućen je svima. Isus je rekao: „Sluge izidoše na putove i sabraše sve koje nađoše – i zle i dobre. I svadbena se dvorana napuni gostiju.“ (Mt 22,10.)

Zato je potreban sud – prije Kristovog drugog dolaska – da odvoji prave od lažnih kršćana i pokaže zainteresiranom svemiru Božju pravdu u spašavanju iskrenog vjernika. Ovdje se radi

o Bogu i svemiru, a ne o Bogu i Njegovom pravom djetetu. To zahtijeva otvaranje knjiga sa zapisima, da se vide oni koji su ispovijedali vjeru i čija su imena zapisana u Knjizi života.

Isus, naš Veliki svećenik i Zastupnik, kaže: „Tako će pobjednik biti odjeven u bijele haljine i neće izbrisati imena njegova iz knjige života i priznat ću ime njegovo pred Ocem svojim i anđelima njegovim.“ (Otk 3,5.) Ako se ustanovi da je vjernikov život sjedinjen s Kristom, Spasitelj će posredovati za njega – ne samo pred Ocem, nego pred anđelima i razumnim bićima nebeskog svemira.

Vrijeme je da primijenimo prisposobu o kraljevoj inspekciji gostiju koji prisustvuju evanđeoskoj svadbi. Tko je stvarno obučen u svadbeno ruho Kristove pravednosti? (Mt 22,11-14.) Oni koji tvrde da su Kristovi sljedbenici, ali žive u otvorenoj neposlušnosti Njemu, čiji život nije pokriven Kristovim zaslugama, bit će izbrisani iz Knjige života. (Vidi Izl 32,33.) Apostol Pavao je znao da će jednog dana njegov vlastiti izvještaj doći na pregled, pa je izrazio želju „u njemu [da] se nađem – ne svojom pravednošću, onom od Zakona, nego pravednošću po vjeri u Krista, onom od Boga, na vjeri utemeljenoj“. (Fil 3,9.)

Zapazimo kako Ellen White opisuje ovaj proces rešetanja i *potvrde* pravog vjernika pred nebeskim tribunalom:

Kao što su u drevna vremena grijesi naroda vjerom preneseni na žrtvu okajnicu i njenom krvlju slikovito u zemaljsko Svetište, tako su u novom savezu grijesi onih koji se kaju vjerom stavljeni na Krista i u biti preneseni u nebesko Svetište. Kao što je simbolično čišćenje zemaljskog Svetišta postignuto uklanjanjem grijeha koji su ga uprljali, tako se stvarno čišćenje nebeskog Svetišta treba postići odstranjivanjem ili brisanjem grijeha koji su tamo zapisani. Ali prije no što se to može učiniti, treba ispitati knjige kako bi se utvrdilo tko pokajanjem i vjerom u Krista ima pravo na zasluge Njegova pomirenja. Stoga čišćenje Svetišta obuhvaća djelo istrage, djelo suda.²¹

Po pitanju spasenja i suda malo je mogućnosti. (1) Kad je čovjek spašen, spašen je za vječnost i nikad ne može otpasti i biti izgubljen. Takvo gledište – koje imaju mnogi protestanti – vjerujemo, suprotno je jasnom učenju Pisma. (2) Premda je čovjek spašen i Božje dijete, kad umre mora proći kroz neodređeno razdoblje patnje u čistilištu prije nego što može ući u Nebo. Ovo katoličko učenje nema osnove u Pismu. (3) Božje dijete, koje se ujedinilo s Isusom Kristom, nalazi se u spašenom položaju zahvaljujući toj zajednici. U predadventnoj fazi posljednjeg suda, njezin spasiteljski odnos s Kristom dobiva potvrdu pred lojalnim svemirom. To je biblijski prikaz doktrine koju drže adventisti sedmog dana.

Ideja „istrage“ u ovom kontekstu podrazumijeva provjeru ili pregled. Nema mjesta primisli da bi gnjevni Bog ispitivao Knjigu života, nadajući se da će naći nešto što bi mu dalo pravo da jadnog grešnika isključi iz svojega kraljevstva. Takvo iskrivljavanje ponižava i sramoti Božji karakter.

Završavajući sukob između dobra i zla, Bog mora pokazati zašto je sigurno uzeti u svoje vječno kraljevstvo one koji su stvarno postali Njegovi sljedbenici. U stvari On kaže svemiru: Evo izvještaja. Da, ova je osoba grešnik, i ovdje je dokaz njezine svojeglavosti. Ali također vidite da me je prihvatila i da se oslanja na vječni život. Po dokazima njezinog života vidite da

21 Ellen G. White, *Velika borba*, str. 362.

je doista ujedinjena sa mnom. Ja je prihvaćam kao svoju. Ona je vjerno ustrajala sa mnom do kraja. Moja krv je pokriva.

Govoreći o svim pravim vjernicima na ovome sudu, Ellen White opisuje Kristovu svećeničku službu njima u prilog: „Isus ne opravdava njihove grijehе, ali upućuje na njihovo kajanje i vjeru i zahtijevajući za njih oprost, podiže svoje ranjene ruke pred Ocem i pred svetim anđelima, govoreći: Znam ih po imenu, urezao sam ih u svoje dlanove.“²²

Naravno, u ovoj posljednjoj fazi svećeničke službe Krist ne može tvrditi tako nešto za onoga tko je vjernik samo imenom. (Vidi Mt 7,21-23.) Zbog toga izvještaji služe više nego samo kao osnova za odvajanje lažnog od pravog; oni čine i osnovu za potvrđivanje i opravdanje pravog vjernika pred anđelima.

Sukob je izbio svemirom koji se našao suočen s mnoštvom pitanja. On ne može završiti dok taj isti svemir ne bude zadovoljan s Božjim karakterom i svim Njegovim postupcima – odnosno postupcima koji uključuju plan spasenja i one koji tvrde da su ga prihvatili. Kristove prispodobe o žitu i kukolju, mreži i svadbenom ruhu imaju primarnu primjenu u zasjedanju predadventnog suda na Nebu, prikazanog u Danielovom proročanstvu. Daniel 8. i 9. poglavlje uključuju se u sedmo poglavlje, dajući nam vrijeme za početak ove posljednje faze Kristove svećeničke službe u prilog Njegovih pravih vjernika.

Vijesti trojice anđela u Otkrivenju 14,6-14 se također povezuju s Danielovim prizorom suda prikazom vjerskih pokreta na Zemlji koji nastoje stanovništvo potaknuti da shvati važnost ovog događaja na Nebu („jer dođe čas suda njegova [Božjega]“) i objaviti Božju posljednju ponudu milosrđa.

Nauk o Svetištu ne lišava vjernika njegovog oslonca u Kristu već ga potkrepljuje. On mu ilustrira i razjašnjava plan spasenja. Njegovo pokajničko srce raduje se kad shvati stvarnost Kristove zamjениčke smrti za njegove grijehе, predstavljenu u žrtvama prinošenim u Svetištu. Osim toga njegova se vjera usmjerava prema gore da nađe njegovo značenje u živome Kristu, svome svećeničkom Zastupniku pred samim svetim Bogom.

Dok ponizno hodi u zajednici sa svojim Gospodinom, vjernik može biti potpuno uvjeren da Krist ne samo posreduje za njega, nego da će ga osobno predstaviti i potvrditi njegovu vjeru u Boga pred lojalnim svemirom na impresivnom predadventnom sudu koji sada zasjeda. Može li vjernik imati veću sigurnost nego vjerom znati da je Krist oboje, njegov osobni Spasitelj i Svećenik, i da ga zastupa u svojoj posljednjoj službi u nebeskim dvorovima? „Tko će optužiti izabrane Božje? Bog je onaj koji ih opravdava. Tko će osuditi? Krist Isus, koji je umro, pa još i uskrsnuo, koji je s desne strane Boga, koji nas i zagovara.“ (Rim 8,33.34 – Šarić.)

22 Isto, str. 415.

SUMMARY

Light in the Shadows

The heavenly sanctuary teaching asserts that many aspects of the Hebrew tabernacle or sanctuary are representative of heavenly realities. In this salvation history Jesus is regarded as a High Priest who provides cleansing for human sins by the sacrificial shedding of his blood. The doctrine grew out of the church's interpretation of the 1844 Great Disappointment. The day of atonement is a type or foreshadowing of the investigative judgment. Although other Christians share many of the typological identifications made by the epistle to the Hebrews this doctrine is basically unique to Seventh-day Adventism.

Key words: *Earthly-Sanctuary; Heavenly-Sanctuary; Investigative-Judgment; Salvation-History*

Izvornik: *Journal of Adventist Education* (sv. 46, br. 1 i 2, listopad-studeni, prosinac-siječanj), 1983. i 1984.

Bilješka: Materijali u ovom članku prilagođeni su iz autorovih ranijih spisa: *Shadows of Hope* (akademski tekst objavio Pacific Press Publishing Association, Mountain View, CA, 1974); "The Israelite Sanctuary", *The Sanctuary and the Atonement* (Biblical Research Institute, 1981); "Sketches in the Sanctuary", *The Adventist Review*, prosinac 4,11,18,25,1980; siječanj 1,8, 1981; "The Sanctuary and Assurance", *The Adventist Review*, lipanj 15,22, 1982; "Sanctuary of Salvation", *The Ministry*, siječanj 1983.

Prijevod: *Hinko Pleško*